

1654

On. Biblioteca

Arad

Palatul Cultural

C I A

2 Lei

Redacția și administrația:
Timișoara I.
Str. Lovinci No. 2

Telefon:
Redacția și administrația 12-68
Tipografia 14-69

Ziarul de afirmare românească al Tinutului Timiș — Apare sub egida Astei Bănățene

Șefredactor:
ROMULUS P. ROȘU

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei. Pentru
țărani, preoți și învățători 300 lei.
Pentru întreprinderi 2000 lei.

Director administrativ:
Dr. NICOLAE ILIEȘIU

Trăiască Regele!

Regele consolidator

Lozinci Regale

Atotputernicul părinte a învrednicit neamul românesc ca la cea mai grea coperă a vieții, destinele sale să ajungă în mâini destoinice.

Pe la jumătatea secolului al XIX-lea, dat semnalul răscoalelor cari au adus moartea mult râvnită a popoarelor și au rănit împărățiile cari au domnit în forță și bunul plac, s'au ridicat mururile oprimate, întemeind țări noi. Tributar Porții și marilor imperii cari înconjurau, regatul român își dobândi independența sub domnia regelui Carol I Intemeietorul, iar vitejia românească a fost definitiv consfințită la Vidin, Rahova și Smârdan.

Văstar al aceleiași dinastii, regele Ferdinand I, adună sub sceptrul său toate provinciile locuite de români, în paginile aurite ale istoriei noastre trecând ca regele de neam.

România de după 1918 a luptat cu bravura începutului, totul fiind desorganizat, iar păstrarea patrimoniului țării pe care l'am moștenit dela marii războaie înaintași având nevoie de o temeritate pe care să nu o mai poată cînti din zilele vicisitudinilor vremii și nici pizna oamenilor.

Acest rol l-a revenit M. S. Regelui Carol II.

Lipsa de experiență și pacostea politică a împins țara în brațele anarhiei. În ceasul al unsprezecelea providențial ne-a trimis pe M. S. Regele Carol II sub augusta Sa oblăduire, dublată de înțelepciune și neîntrecută putere de conducere, jertfită cu abnegație pe altarul patriei, a început acțiunea de asanare morală a țării.

În dulcirea moravurilor politice prin introducerea unor norme mai civilizate în viața noastră publică, a apropiat oamenii cari până mai eri se considerau războinici de moarte, și strânsi uniți în jurul Suveranului, pătrunși fiind în acele timpuri de pericolul vremurilor grele pe s'au abătut asupra omenirii, și-au întins mâna, simbol al înțelegerii care a înălțat opera de refacere a României în această măsură, încât azi am devenit o putere de care trebuie să se țină cont în orice împrejurări.

Introducerea omeniei în finanțele țării în locul apucăturilor veroase cari ne săcătuit vraga publică, ne-a permis să ne echilibrăm bugetele anuale și la îndepărtarea grijilor materiale, atențiunea noastră s'a îndreptat spre armată, a cărei pregătire și înzestrare ne dă azi un sentiment de siguranță.

Grija pentru educația tineretului se desprinde din toate acțiunile Suveranului și mărturie a gândurilor ce se în-

dreaptă spre acei ce continuă tradiția neamului o constituie „Straja Țării”, una dintre cele puternice organizațiuni din lume.

Concomitent cu intensificarea mijloacelor de apărare a frontierelor, s'au bucurat de cea mai largă asistență toate instituțiile noastre culturale și sociale, orice inițiativă sănătoasă găsind îndemnul și sprijinul necesar în mărinimia regală, din care s'au împărțit toți cei merituoși.

Dela haos pașii noștri au fost îndreptați pe calea ordinii și a disciplinei și mâna de fer a Aceluia care a întronat buna rânduială în gospodăria țării, se simte pretutindeni.

Azi în România, care ar trebui să fie țara cea mai fericită din lume, nu mai trebuie să fie nici o desbinare, nu mai trebuie să fie decât o singură năzuință salvatoare, aceea a unirii tuturor într'o singură conlucrare desinteresată, într'un sprijin mutual neprecupețit pentru binele și folosul singurului factor permanent: poporul românesc, popor care în decursul veacurilor a știut să-și arate virtuțile sale și care prin puterea sa de rezistență și prin credința sa către el însuși, a înfăptuit marele fapt istoric ce-șerbătorim azi.

24 Ianuarie 1934.

Noi nu venim astăzi să inovăm, ci venim să complectăm o operă a veacului. Este momentul în care vechile cântece

ACEASTĂ SPADĂ VA CĂDEA PULGERĂTOR, AFIRMĂND ÎNCA O DATĂ TĂRIA ȘI DREPTUL NOSTRU.

20 Septembrie 1934.

România nu-și alcătuește o forță armată în scopuri agresive; hotărât nu! Dar tot așa de hotărât o întărește ca să apere, în orice clipă, granițele ei firești și drepturile neamului românesc. Această întărire a ostirii asigură poziția noastră internațională și dă mai multă greutate cuvântului nostru. Ea ajută firul politicii externe, politică de independență și de demnitate națională. Vrem raporturi bune cu toți, vrem convenționale pașnice cu vecinii noștri. Vom păstra alianțele noastre, vom fi pe palatului nostru, dar vom apăra cu hotărâre și sfârșit drepțurile noastre.

1 Ianuarie 1939.

În atmosfera de îngrijorarea obștească, ce stăpânește azi întreaga lume, sunt dator să fac un apel la simțămîntul de răspundere al tuturor românilor. Che marea mea se ridică peste frământările de o clipă, pentru a cere, în fața dificultăților și a amenințărilor, unirea și solidarizarea tuturor sufletelor. În ceasul acesta greu, toate forțele neamului nostru trebuie să se mobilizeze în lupte și sfârșit lămurite, ci mobilizate numai pentru apărarea patrimoniului de drepturi, pe care ni l'am încredințat cu mari jertfe înaintașii noștri.

15 Noembrie 1936.

Unitatea națională a fost pentru cei de ieri un crez și un îndemn care ne permite să ne închinăm astăzi acestui monument. Pentru mâine, unirea națiunii trebuie să fie gândul de căpetenie al tuturor, spre a desăvârși moștenirea celor opt sute de mii de morți ai războiului de întregire.

Inaugurarea Arcului de Triumf
1 Decembrie 1936.

RENAȘTEREA ROMÂNIEI LA O VIAȚĂ NAȚIONALĂ MAI BUNĂ, MAI PROSPERĂ, SUNT HOTĂRAT S'O DUC LA BUN SFÂRȘIT CU CONCURSUL TUTURORA. RENĂȘTERE ECONOMICĂ, DAR ȘI RENĂȘTERE MORALĂ. NU TREBUE SĂ EXISTE ROMÂN ÎN ZILELE DE AZI, CARE SĂ NU-ȘI DEPUNĂ TOATA RĂVNA ȘI TOATE PUTERILE PENTRU ATINGEREA ACESTUI ŢEL. REFACE-REA ȚĂRII SE FACE CU STARUINȚĂ, CU ENERGIE, CU DISCIPLINĂ, CU DREPTATE, DAR ȘI CU ÎMBOLDUL SUFLETESC AL NAȚIUNII. UNIȚI CU TOȚII, PRIVIND DREPT ÎNAINTE, VOM ÎNVINGE, VOM FACE DIN ACEASTĂ ȚĂRA BINECUVANTATA DE DUMNEZEU. UNA DIN CELE MAI FERICITE ȘI MAI ÎNFLORITOARE.

1 Ianuarie 1939.

Azi același suflet și aceleași sentimente stăpânesc conștiința milioanele de Români și gândurile tuturor se îndreaptă în ceasul de față spre Suveranul consolidator.

De ziua nașterii M. S. Regelui Carol II, țara refăcută și pătrunsă de fiorul dragostei pentru stăpânul și primul ei slujitor, aduce cel mai suprem omagiu, dragostea și devotamentul ei neclintit. În ziua aceasta de mare praznic buzele tuturor murmură: Trăiască Regele!

„DACIA”

ale neamului și vechile zădărnici încep să se adevărească pe deplin:

„Apa trece, pietrele rămân”.

„Românul nu pier”.

Iată lozincile cele noi și cele vechi, dar cari astăzi se vor pune la îndeplinire cu un nou spirit, cu un spirit adânc dragostei a neamului și cu un spirit de perfectă echitate pentru ceilalți.

1 Ianuarie 1938.

SPADA CARE SE RIDICĂ FALNICĂ SPRE CER, SĂ FIE SEMN TUTOR ACELORA CARI RĂVNESC AȘUPRA PĂMÂNTULUI ROMÂNESC;

Ziua Marelui Străjer

Majestatea Sa Regele Carol II, Marele Străjer al Țării, împlinește în ziua de 16 Octombrie 1939 vârsta de 46 ani.

Născut în castelul Peleş de la Sinaia, Augustul Suveran este primul vlăstar al Regelui Ferdinand I, Intregitorul.

Creșcut pe frumoasele plajuri ale țărilor, în realitatea aspră a vieții dinaintea războiului întregirii, ocrotit de aripa celei mai mari dintre Regine și însuflețit de spiritul clar-văzător al Regelui tată, Ferdinand I, Prințul Carol, lucașul de atunci și nădejdea de azi a țării, s'a deprins a ne îndrăgi plajurile și norodul, devenind un sincer prețuitor al tradiției noastre strămoșești.

Războiul de întregire, la care a luat parte activă, l-a dat prilejul să prețuiască sufletul ostașului român și neștrămutata lui dragoste pentru Tron și moșie, dovedită cu jertfe neprecupețite pe întinsul fronturilor de luptă.

Eroismul soldatului român și crezul lui nesdruncinat în victorie, au făcut încă de pe atunci ca Prințul Carol să înțeleagă puterea sufletului românesc.

În virtutea acestei convingeri și înțelegând dorul de muncă și dragostea de împlinire a poporului, tânărul Rege s'a hotărât ca, pe această sănătoasă temelie, să zidească o Românie nouă și puternică între hotarele ei firești, demnă.

Credincios acestei mărețe năzuințe, de marii și glorioși Săi Înaintași.

din momentul urcării Sale pe Tron, consfințește epoca de regenerare a Neamului.

Un suflu de viață nouă se resimte în

Mare străjer

toate manifestările culturale și în toate domeniile de activitate ale țării.

Spiritul creator al Augustei Sale înțelepciuni pătrunde adânc în rosturile Statului, unde înfăptuiește, consolidează, organizează.

Iubitor de tineret și profund conștient de răspunderea ce apasă pe umerii generațiilor viitoare, Suveranul s'a coborât El însuși în mijlocul fragedelor vlăstare ale neamului, acordând înalta și întreaga Sa înțelegere, copiilor țării.

În acest scop a creat Instituția — STRAJA ȚĂRII, — chează în viitorul cu deviza: — CREDINȚĂ ȘI MUNCĂ PENTRU ȚARĂ ȘI REGE — dăruind pe însuși Augustulul Său Flu, Armatei Albe.

Marele Străjer, datorită înaltelor Sale însușiri de Monarh al păcii, este adânc pretuit de toate mințile luminate ale vremurilor noastre.

Pe temelul orânduiriilor pornite din gând regal, România este astăzi un altar de credință, un santier de muncă și voce bună, din mijlocul cărui străjerii, uniți în gânduri și în simțiri, înalță către bunul Dumnezeu un Iemn de slavă, pentru viața și fericirea Marelui Străjer al destinelor românești.

Personalul C. F. R. Timișoara trimite M. Sale Regelui o telegramă omagială

Timișoara, 15. — Din marea adunare convocată de Frontul Renașterii Naționale, atelierele C. F. R. Timișoara, — a cărei de seamă o publicăm în altă parte a zărilor noastre, — s'a expedit M. Sale Regelui următoarea telegramă omagială:

M. Sale Regelui Carol II.

București.

Intreg personalul atelierelor principelui C. F. R. Timișoara, convocat azi 14 Octombrie 1939 pentru organizarea gărzilor naționale F. R. N., își îndreaptă gândul spre Majestatea Voastră, asigurându-Vă de cel mai profund devotament și de dragostea mai nețărmurată.

Să trăiți, Majestate, cu întreaga Dinastie!

Audiențe la d. ministru de externe

București, 15 (SIR). — D. Gr. Gafencu, ministrul de externe a primit în audiență ieri pe ambasadorii Angliei, Japoniei și ministrii Germaniei și Italiei.

Ecoul discursului d-lui Chamberlain la Berlin

Declarația oficială a guvernului german

Instigatorii la război, britanicii, sunt hotărâți să distrugă poporul german sub pretexte fățarnice

Bruxelles, 15. (Rador.) — Corespondențul din Berlin al agenției „Belga” transmite următoarea declarație oficială a guvernului german:

Cuvântarea d-lui Chamberlain este o insultă nemaipomenită adusă Germaniei, prin calomniile de necrezut și orgolioase la adresa Reichului și a politicii sale, d. Chamberlain a refuzat mâna de pace pe care i-a întins-o Führerul. Se pare că d. Chamberlain n'a voit să înțeleagă marile acțiuni și propunerile pe cari Führerul le-a făcut conștient de responsabilitatea sa. Pe când Germania vrea pace, pe când Führerul a făcut propuneri constructive pentru stabilirea unei Europe pașnice și protegute, d. Chamberlain a respins mâna pașnică în fața lumii întregi, răspunzând astfel la apelul pe care Führerul l-a făcut în ziua de 6 Octombrie.

D. Chamberlain și adepții săi s'au hotărât pentru această ultimă încercare. După cuvântarea primului ministru britanic, poporul german nu mai poate avea nicio îndoielă că orice ar face, că orice ar spune sau orice ar oferi, d. Chamberlain și instigatorii la război britanici, sunt hotărâți să distrugă poporul german sub pretexte fățarnice. Cuvântarea d-lui Chamberlain dă la iveală adevăratele țeluri ale războiului și sensul este acest război contra poporului german, război contra Reichului până la distrugere.

Cuvântarea primului ministru englez este construită pe minciună și se folosește de minciună atunci când acuză politica germană de călcare de angajament. Anglia vrea războiul. Primul ministru susține că Germania în ultima vreme a respins orice încercare de a se aduce pacea. D-na a susținut contra oricărui bun simț, că Germania ar fi respins propunerile de mediație ale d-lui Mussolini.

Este stabilit că, după acceptarea Franței, Marea Britanie a fost aceea, care a cauzat eșecul măreței acțiuni de mediație a d-lui Mussolini și că a tărit astfel poporul francez în războiul cel mai stupid din toate vremurile. După cuvântarea d-lui Chamberlain, poporul german știe ce urmăresc dușmanii săi. Din experiențele dela Versailles, poporul german știe ce poate înfăptui voința de distrugere a Marelui Britanii și în consecință știe calea pe care trebuie să o urmeze pentru a doborâ voința adversarului său.

CE SCRIE „VÖLKISCHER BEOBACHTER”

Berlin, 15. (Rador.) — „Völkischer Beobachter” comentând discursul d-lui Chamberlain, scrie între altele:

Împreună cu Italia și Rusia noi creem o nouă ordine definitivă în Europa centrală și răsăriteană. Europa apuseană nu ne interesează. Vedem cu regret că popoarele franceze și engleze, nu sunt în stare să-și dea

guverne care să corespundă vremurilor excepționale de azi. Dar aceasta nu ne privește pe noi. Atâta timp cât aceste popoare suportă conducători cari nu urmăresc să apere interesele franceze și engleze, ci să se amestece numai în treburile altora. Ne vom apăra cu unghile și dinți, cu bombe și cu grenade. Aceasta s'o știe în celelalte țări. Aceasta hotărâtoare fiecare francez și englez.

E așteptată reacțiunea puterilor neutre

BRUXELLES, 15. (Rador.) — Agenția „Belga” anunță din Berlin:

În cercurile bine informate situația actuală este prezentată în modul următor:

D. Chamberlain a respins categoric propunerile Führerului. Poate că se găsește în cuvântarea sa un pasaj sau altul cu tendințe de conciliațiune, dar aceste pasagi sunt redactate într'un limbaj atât de perfid, că Germania nu poate să le înțeleagă.

Führerul spunea în cuvântarea sa că dacă propunerile sale vor fi respinse, va spus cel din urmă cuvânt. Totuși, Führerul nu s'a adresat numai adversarilor Germaniei, el se adresase lumii. Se așteaptă reacțiunea puterilor neutre.

Oferta făcută de Germania se menține deocarece apelul ei a fost adresat tuturor țărilor și pentru că nu toate popoarele au răspuns până acum.

Proclamația Frontului Renașterii Naționale către Tară

Cu prilejul aniversării zilei de naștere a M. S. Regelui

BUCUREȘTI, 15 (SIR).

Români!

Ziua de Luni 17 Octombrie este aniversarea nașterii M. S. Regelui. Este o zi de sărbătoare națională în care cele 20 milioane suflete românești își unesc gândul, rugând pe cel atotputernic să dea sănătate și viață lungă Marelui Nostru Rege. Cu prilejul acesta F. R. N. invită toată suflarea românească să se asocieze la manifestarea de omagiere a iubitelui nostru Suveran. În capitală, F. R. N. organizează în sala Ateneului Român Luni la ora 16 o mare manifestare care va începe în prezența guvernului, în frunte cu d. C. Argetoianu, președintele consiliului de miniștri în același timp în toate capitalele de ținut, la același oraș și în adunări publice în prezența d-lor Rezidenți Regali și a membrilor consiliilor superior al F. R. N.

Români!

Această zi trebuie să fie fericit prilej de înălțare sufletească. Cu toții întru gând să arătăm Suveranului țării iubirea plină de devotament cu care nașterea sa cunoscutoare înconjoară în fiecare moment pe Regele său. (ss): N. Cornănescu, V. Vălcovici și Silviu Dragomir, secretari generali ai F. R. N.

Flori smulse...

Aproape fiecare fapt divers, peste care schimbul nostru trece cu indiferență, în obscurul colț de ziar în care e plasat, deschide o problemă nouă, sau reactualizează o alta veche.

Donnași, o vagabondă a fost surprinsă, smulgând flori de pe mormântul unei mame, căreia fiul recunoscător, îi aducea constant și cotidian acest prinos delicat...

Vagabonda victată de băutură și de asperitățile vieții fără de căpătâiu, făcea, un trafic murdar cu aceste flori — simbol al dragostei filiale — vânzându-le pentru alcoolul adormitor al foamei, al mizeriei.

Fiul aplicat pe lespedece rece, care închidea trupul unei flințe scumpe, a rămas surprins de gestul profanator, după cum am rămas mirați și noi. Legea îl condamnă, oamenii la fel. Iar vagabonda va ispăși pedeapsă, după care va începe aceeași viață, în care gestul se va repeta, în alt chip și în altă parte. Adică, nimic nu se va îndrepta, dacă nu intervine societatea.

Numai aci poate fi remediu, în răsădirea acestor ființe viciate, într'o seră sănătoasă, cu restricții chiar.

Gestul profanator nu se va mai repeta atunci și florile recunoștinții, vor răspândi parfumul lor discret, în cimitirele unde se odihnesc sub lespedece de piatră, sau sub bulgări de pământ, mamele încă neuitate... (gr. flor.)

Doamnelor

Costuri artistice și durabile se execută în saloanele

Ilie Magda

TIMIȘOARA I.

Bul. Regina Maria No. 11

(în vecinătatea Poșta Centrală)

Permanența neamului românesc în gândirea Suveranului Țării

În răspunsul la adresa comisiunii Camerei Deputaților, la 16 Decembrie 1935, M. Sa Regele Carol II a rostit unele cuvinte cari, în împrejurările grele de azi, sunt poate de mai mare actualitate decât erau în momentul în care au fost roștite.

„Țara, în momentul de față, — a spus Suveranul, — are nevoie de încredere în ea însăși. Eu, cu toate greutatele care, ca toate lucrurile lumesti, sunt trecătoare, am o încredere deplină în destinele României, și aş fi în această încredere să fie deplin împărtășită de toți.”

La aceeași dată, răspunzând la adresa comisiunii Senatului, Suveranul spunea despre oștire și despre politica noastră externă:

„Aceste două elemente: oștirea și politica noastră, azi, nu se pot despărți, căci, aju-

Suveranul ei în 1935:

„A fi noi înșine în cadrul lumii”.

Se pot cita atâtea și atâtea cuvinte regale roștite cu ani în urmă dar actuale și astăzi. Ele dovedesc permanența neamului românesc în gândirea Suveranului Țării. Și cum actul gândirii este o chestiune de educație și de cultură, este interesant să aflăm că Suveranul, în a Cărui gândire se reflectează atât de minunat permanența neamului nostru, și-a făcut educația la școala credințelor naționale a Ardealului. La 20 Septembrie 1936, când s'au împlinit 75 de ani dela întemeierea „Astrei”, însuș Suveranul a destăinuit acest lucru: spunând:

„Am astăzi o mărturisire de făcut, o mărturisire care sunt sigur că tuturor ardelenilor le va merge drept la suflet: ființa Mea

REGELE ȘI POPORUL

Destinderea raporturilor româno-ma-ghiare, încredințările de neutralitate de-săvârșită și loială, măresc sortii unei păci durabile în această parte a Euro-pel.

Poate că nu este departe nici încheie-rea acelui bloc propus de presa turcă și menit să unească Iugoslavia, România, Ungaria, Turcia și Bulgaria într'un front al păcii de 70 milioane de suflete, pentru a face dovadă că nu e locul a se mai vorbi cu atât dispreț despre „balcanizarea Europei” cum era obiceiul de un sfert de veac încoace.

„Balcanizarea” s'a strămutat aiurea. După amara experiență a unui trecut stropit de sânge și pustii de războaie, țările care și-au întârziat firească evolu-ție în lupte ce le-au imputinat tuturor energiile creatoare, dau ELE un exem-ple de adevărată cuminenție, de stingere a pasiunilor, de calm politic.

Dar întrucât ne privește, ar fi fost oare cu puțință să ne aflăm aci, fără fermitatea și înțeleapta veghe a Suve-ranului?

Pradă frământărilor lăuntrice, pradă lipsei de autoritate și romantismelor ide-ologice speculate cu o crudă răceală de cei interesați, pradă desarmării morale și celeilalte desarmări, tehnice, așa cum Restaurația a găsit oștirea în vara anu-lui 1930; fără îndoială că pentru toți ne-am fi oferit astăzi ispita.

Fără îndoială că am fi provocat NOI ispita.

Lăsând cale deschisă alaiurilor patrio-tarde, desbaterilor parlamentare unde fiecare s'ar fi simțit dator să-și deșarte

timpul, cu prelungirea nației peste gene-rații, nu cu vremelnicia unui conducător ieșit peste noapte din urna de vot și topit în văzduh înainte de a lăsa vreo umbră pământului.

Realismul Suveranului îi mai era di-nainte cunoscut și într'altfel cunoscut.

Din fapta regească de fiecare zi, din nenumăratele mărturii ale unei griji mă-runte, pentru întocmiri mărunte, așa cum se leagă viața celor umili, a celor ce alcătuiesc țara reală.

Pe când legiutorii de până mai deun-ăzi și vorbitorii din Parlament împăr-țeau firul constituțional în patru, Re-gele pogora cu oblađuirea Sa la viața cea vie, la nevoile plugarilor, la școlile țără-nești, la înzestrarea gospodăriilor, la or-ganizarea cooperativelor, la măsuri pozi-tive, directe, de îndată simțite. N'a exi-stat activitate, dela învățământ până la negoț, dela agricultura până la oștire, dela stingere de biserică până la inaugu-rare de pod, dela migala scriitorilor până la zugrăveala pictorilor, dela inginerie până la urbanism, dela organizarea sani-tară până la întocmirea codurilor; n'a existat activitate, etitorie, strădanie, dela care Regele să lipsească.

Iar prezența Sa nu era festivă, încad-rată numai în ceremoniul convenit unui Suveran. Era o prezență dinamică, intrată direct în realizare, participând la faptă, deschizând un drum, exaltând energiile, biciuind și înfrângând scepti-cismele.

Acestea poporul le-a văzut, le-a știut, s'a pătruns de ele. De aceea s'a încredin-țat Regelui cu totul, pe când vremelni-cilor cărmuitori aduși de valurile votului universal și duși pe apa votului univer-sal, răspundea nestatorniciei cu nestatornicia, fâgăduelilor istovite cu un zâm-bet amar.

Intre Rege și Popor, între Rege și Na-țiune, mai era însă nevoie de instrumen-tul politic, care să pregătească politica națională a viitorului, pe linia de desvol-tare istorică a politicii noastre vovevo-dale din trecut.

Frontul Renasterii Naționale intru aceasta a luat ființă.

Iar ființa, noi, poporul cel mult și anonim, va să i-o dăm. Ființa cea vie, contopindu-se cu ființa noastră națio-nală.

CEZAR PETRESCU
(România)

Pentru M. S. Regele

Pentru sănătatea Aceluia care ține în mână cârma Statului român, în aceste vremuri de furtună și izbeliște — Dom-nului să ne rugăm.

Pentru Acela care priveghează, noap-te și zi, cu ochii de vultur uriaș, la ho-tarele noastre, pentru ca ele să rămă-nă neclintite la locul lor, așa cum le-a hotărânit jertfa noastră de sânge — Domnului să ne rugăm.

Pentru Acela care ține dreaptă cârja de aur a păstoriei noastre, moștenită din veac în veac, purtată cu vrednicie de voievozi prin munți și văi ca să nu cădem în robie — Domnului să ne ru-găm.

Pentru Acela care înalță biserică și în-dreaptă pe vlădici să meargă pe cărările luminei ca să fie bine cuvântarea lor spre mângâiere și alinare — Domnului să ne rugăm.

Pentru Acela care deschide paginile cărților bune, ca să ne învețe pe noi să cetim întru îmbogățirea minții și a ini-mei — Domnului să ne rugăm.

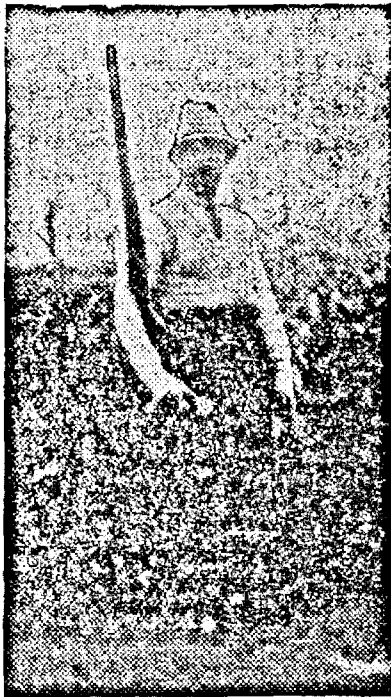
Pentru Acela care legendar stejar răscolit de vuetul armelor din afară, nu să clatină, ci înfipt adânc în brazda eternă a României, rămâne ca muntele statornic, cu vârful până la cer, ca să însemne înaintea lumii zăpădul nostru de existență temeinică, de la gurile Du-nării, până la Carpați și până la Marea cea mare — Domnului să ne rugăm.

Să-I fie Coroana mai luminoasă de-cât soarele, mai scânteietoare decât lu-na și stelele — Domnului să ne rugăm.

VOLBURĂ POIANĂ NASTURĂȘ

M. Sa Regele Carol II la vânătoare în Banat

M. Sa Regele la vânătoare

banița sonoră cu vorbe, sumuțarilor care au inveninat și au adumbrat orice noblețe a chinuitoare neutralității din 1914—1916; unde ne-am fi aflat astăzi? Care ar fi fost chezașia lăuntrică a neutralității adânc dhibzuite și care ar fi fost chezașia în afară, pentru cei din afară?

Când în Februarie anul trecut, poporul a învoit Constituția Regele Carol II, po-porul s'a încredințat Regelui.

S'a lepădat de deșertăciuni amăgitoa-re care nu-i trebuiau și pe care nu le ceruse. S'a pus singur sub scutul autori-tății regești, hotărânicindu-și drepturile și datorile, întorcându-se la matca poli-ticeii noastre vovevodale din vremea când Domnul Țării nu era o fantomatică e-quație constituțională, ci Domn cu ade-vărat, cu puterea deplină și cu răspunde-rea deplină, în fața oamenilor, a lui Dumnezeu și a judecății Istorică.

Iar de timp prea îndelung n'a fost nevoie, pentru a se dovedi cât de izbăvi-toare era încredințarea aceasta unani-mă, statornicind principiul autorității în interior și prestigiul țării peste ho-tare.

Realismul Suveranului s'a aflat astfel încodată verificat și confirmat de timp. De timp, fiindcă Monarhia și Di-nastia lucrează cu timpul, cu realitatea în mers, cu elemente concrete, nu cu di-letantismul abstractelor teorii.

Aceasta o știa, o preștia poporul, cu acel instinct sigur care și el lucrează cu

culturală, substratul omenesc al sufletului Meu, este un produs indirect al „Astrei”, căci este un produs al dascălilor ardeleni”.

Iar mai la vale, în aceeași cuvântare și asupra aceleiaș chestiuni, Suveranul a făcut această precizare:

„Temeia culturii Mele românești a venit în praful dășagilor dascălului Cionca din regiunea Rășnărilor, purtător de credințe naționale ale Mitropolitului Șaguna; el a infiltrat în sufletul Suveranului României de astăzi idealul că românii sunt un singur neam, nedespărțit în veci”.

Intr'o cuvântare la radio, roștită la 24 Ianuarie 1934, Suveranul care și-a făcut educația la școala celor mai frumoase cre-dințe naționale, a spus următoarele despre permanența neamului românesc:

„Primum învățământ ce-l putem trage din acțiunea acelora cari prin faptele lor au desăvârșit marile acte din 1859 și 1918, este credința. Fără o credință desăvârșită în dreptatea cauzei, fără credința că ei săvâr-șiau un act de înaltă echitate istorică, ei n'ar fi găsit puterea de a birui toate piedic-ile și de a trasa pe harta lumii România de astăzi. Al doilea învățământ este că în poli-tică, ca și în natură, faptele importante se îndeplinesc fiecare la timpul său, și că răb-darea este una din virtuțile cari ajută omul și națiunile să înfăptuiască lucruri mari.”

Iar într'o altă cuvântare la radio, roștită cu câteva luni mai de vreme, la 18 Septem-brie 1933, Suveranul a spus:

„Noi, aci, la marginea de răsărit a Euro-pel, am fost zidul asupra cărui s'au prăvă-lit atâtea și atâtea năvăliri și noi am rămas aci neclintiti, îndeplinindu-ne fără șovăire înalta misiune a destinului nostru istoric. Poetul a zis: „Apa trece, petrele rămân”. Un lucru e cert: permanența poporului român”.

„Un popor se cinstește, cinștind pe cei cari îl fac mândria”, a spus Suveranul nostru, cu vreo opt ani în urmă, la o ședință a Academiei Române.

Și cum apare din toate citatele de mai sus, este o mândrie a poporului român.

Poporul român cinstește pe Suveranul său.

George Luca

ându-se una pe alta, ele formează chezașia rezulului nostru: intangibilitatea tratatelor, păstrarea alianțelor și menținerea păcii. Deciziile cari se fac, vor trebui susținute. Chezașia trebuie să răspundă în orice clipă, cerințelor naționale. E nevoie ca pentru in-terestarea ei să se organizeze o solidă in-dustria națională. Prin această întărire și prin permanentizarea țelurilor politicii ex-terne, vom putea să afirmăm lozincă: a fi noi înșine în cadrul lumii”.

Se împlinesc în scurt timp patru ani de-că de când au fost roștite aceste cuvinte. Un destin însă, care apasă cu tragică greu-tate asupra noastră și asupra unui însemnat număr de țări de pe glob, face ca ele să cuprindă adevăruri valabile și pentru azi. În momentele grele de azi, țara are poate mai multă nevoie de încredere în ea însăși, decât avea în 1935.

Dar și aceste momente grele, — „că toate lucrurile lumesti”, — vor trebui să treacă, și noi suntem datori, după îndemnul din 1935 al Suveranului, să avem încredere de-plină în destinele României.

Imperativul din 1935, privitor la oștire și la politica noastră externă, poate fi repetat cuvânt cu cuvânt și acuma.

Oștirea și politica noastră externă, nu pot fi despărțite nici azi. Ele se ajută și azi una pe alta. Ele formează și azi chezașia cre-derilor noastre. Chiar dacă tratatele nu și-au putut păstra între timp intangibilitatea, noi credem în intangibilitatea hotarelor noastre, cari n'au fost decât consfințite de tratate, pentru că de creat le-au creat gene-rații peste generații de martiri și de vizio-nari din trecut, iar de apărut le apără deo-potriva diplomația și oștirea noastră.

Și dacă azi căutăm să întărim alianțele și alianțările noastre, o facem în adevăr numai pentru menținerea păcii, pentru salvarea păcii, în sectorul de Europa care încă n'a fost cuprins de nebunia măcelului ce ame-nință să distrugă, în Occident și la Nord, țara a milioane de oameni și o civilizație care poartă par'că întrânsa germele unor sisteme a junse la scadență.

Neutralitatea noastră, atât de mult apre-ciată de toate marile puteri, atitudinea noastră conciliantă față de toți vecinii, re-marcată de presa întregului continent în cursul acestei săptămâni chiar, dovedesc că și azi România urmărește ceea ce a precizat

Marea manifestație a Frontului Renașterii Naționale la atelierele C. F. R. Timișoara

Linia noastră Maginot și linia noastră Siegfried...

Să facem cât mai multe tunuri și să ne adunăm în jurul Majestății Sale Regelui

Timișoara, 15. — Eri, Sâmbătă, la orele 12, a avut loc, la atelierele principale C. F. R. din Timișoara, o înălțătoare manifestație a Frontului Renașterii Naționale, la care au participat d-nii: dr. Gh. Ciupe, secretar general al ținutului Timiș; Adrian Brudariu, deputat al F. R. N.; col. N. Madancovici, comandantul gărzilor F. R. N. din ținutul Timiș; ing. Liviu Faur, director ministerial, șeful regiunii VIII industrială; prof. ing. Plautius Andronescu, dela Politehnică; Liviu Ionașcu, șeful administrației locale dela ținut; căp. Ion Ursu, comandantul gărzilor F. R. N. din județul Timiș-Torontal; Vasile Micula, dirigentele oficiului central P. T. T. și N. Galetaru, secretarul gărzilor F. R. N. din ținut.

Reprezentanții autorităților și ai F. R. N. au fost primiți, în curtea atelierelor, de d-nii: ing. insp. M. Bănărescu, ing. insp. ajutor I. Vlădescu, ing. Victor Bocea, ing. Ionescu, ing. Nădășanu, ing. Bochis, subinspector Gh. Bodea, șeful găzii Timișoara, ing. Roman, ing. Taș, insp. V. Grigore și tot personalul de conducere al atelierelor. La sosirea reprezentanților autorităților fanfara „Lyra C. F. R.”, dirijată de d. căp. Munteanu a intonat un imn. D. Tomescu, comandant străjer al stolului școalei C. F. R. a prezentat raportul, iar d. Matei Floroiu a spus deviza străjerului.

În sală, corul „Lyra C. F. R.”, impecabil dirijat de d. prof. Filaret Barbu, a cântat Marșul Renașterii Naționale, text de d. C. Miu-Lerca și muzică de d. Filaret Barbu. Marșul — o compoziție de mare efect, pentru fanfară, cor mixt, cor bărbătesc și cor pentru copii, — a făcut o deosebită impresie asupra celor peste 1500 de persoane, cari au umplut până la refuz sala de concerte și teatru a societății culturale „Lyra C. F. R.”, tixită de funcționari și muncitori dela ateliere.

Serviciul divin Adunarea Cuvântările

Adunarea a fost precedată de un serviciu divin, celebrat de păr. Titus V. Popa, care a rostit apoi și o cuvântare, invocând ajutorul și binecuvântarea lui Dumnezeu pentru munca de organizare și de luminare a Frontului Renașterii Naționale.

D. ing. inspector Marin Bănărescu a rostit o scurtă cuvântare de deschidere, făcând urări pentru M. S. Regele Carol II, sub a cărui înaltă ocrotire își desvoltă F. R. N. activitatea rodnică, menită a duce țara pe făgășe de mântuire și de dreptate pentru toată lumea.

D. col. N. Madancovici, comandantul gărzilor naționale F. R. N. din ținutul Timiș, după ce mulțumește inginerilor dela ateliere pentru organizarea acestei înălțătoare manifestații de solidaritate românească, înfierează pe atentorii la viața fostului prim-ministru Armand Călinescu, cari n'au comis numai o crimă, odioasă în fața oamenilor și a lui Dumnezeu, ci o crimă care echivalează cu trădarea de patrie. (Adunarea păstrează un moment de pioasă reculegere, în memoria fostului prim-ministru al Tronului.) D. col. N. Madancovici își continuă cuvântarea, evocând scene din trecutul nostru istoric: războaiele lui Horia și ale lui Iancu în Ardeal, martiriul memorandiștilor și războiul de întregire. D-sa evocă de ase-

menea memoria tribunului Gritta dela 1848 și eroismul generalului bănățean Ion Dragalina, învingătorul dela Jiu, care în 1916 a plătit cu propria lui viață oprirea pe loc a inamicului care a invadat țara.

D. dr. Gh. Ciupe, secretar general al ținutului Timiș, schițează înfăptuirile ce s'au făcut în timpul scurt de când destinele țării au fost încredințate Frontului Renașterii Naționale, în care înțelepciunea Regală a înmănușiat toate energiile oneste ale neamului nostru. Țara, — spune oratorul, — este un imens șantier. Straja țării, premilităria, serviciul social, tot atâtea formațiuni de muncă și de creație, pornite din îndemnul Suveranului, fac ca noua Românie să semene cu un stup de albine, în care fiecare își aduce contribuția de muncă și de pricepere, pentru fericirea și bunăstarea tuturor.

Linia noastră Maginot și linia noastră Siegfried...

Muncitorul Văcărescu dela ateliere arată că dacă Franța se mândrește cu o linie Maginot, iar Germania cu o linie Siegfried, România se poate lăuda cu brațele de neînvinși ale păturei ei muncitoare. Brațele noastre sunt mai tari decât oțelul și betonul, iar sufletele noastre, în care păstrăm cu dragoste chipul a devăratului nostru conducător, chipul M. Sale Regelui Carol II, — aceste suflete sunt tancuri de o tărie încă neinventată de tehnica modernă.

La sfârșitul adunării, d-șoara Lungu a declamat poezia „Granițele țării” de Alexandrescu Niculescu, iar d. Pavel Runcau poezia „România Mare” de Vasile Militaru.

Convertirea unui fost marxist.

După adunare a urmat o masă camaraderască, la care d. secretar general dr. Gh. Ciupe a toastat pentru M. Sa Regele și Marele Voevod Mihai.

D. lt. col. Const. Năsturaș, coman-

dantul Cercului de recrutare, vorbind în numele armatei, arată, într-o alocuțiune plină de nerv și de inspirație, care pune în evidență pe poetul Volbură Poiană Năsturaș, veghea de zi și de noapte a Majestății Sale Regelui. Nu e puțin lucru, — spune d-sa, — să duci cu bine la liman barca României, în vremurile grele de azi, când nici cei mai experimentați, cărmaci nu mai știu de unde poate veni furtuna. Providența ne-a dat în aceste zile grele un Rege înțelept și prudent. În jurul Regelui și în jurul Tronului trebuie să străjuiască azi gândul nostru al tuturor.

După toastul d-lui Brâncoveanu, maestrul CFR, face o impresionantă spovedanie muncitorului Georgescu. Vă vorbește, — spune d-sa, — nu fost marxist. Un muncitor de formație internaționalistă, care însă a revenit la matca neamului, pentru că și-a dat seama că în momente grele salvarea vine numai prin crez național. Noi nu suntem ca Franța, unde în momente grave se întănesc pentru salvarea Patriei toate extremele. Singura formă de viață publică, mântuitoare azi pentru noi, este forma Frontului Renașterii Naționale. Dacă, poate, în jos, această formă de viață publică n'a avut încă răgazul necesar de a-și arăta toate binefacerile, ea și-le-a arătat cu prisosință în direcția apărării naționale, singura importanță, azi, pentru România. Două state au pierit în vecinătatea noastră într'un singur an de zile. Din pieirea lor, noi n'avem decât un învățământ de tras: să facem cât mai multe tunuri și să formăm o familie de nezdruccinat în jurul Tronului, pavăza noastră cea mai sigură în zilele grele de azi.

D. Dumitrescu, secretarul societății „Lyra CFR”, a făcut o dare scamă asupra activității acestei societăți.

După amiaz, la cinematograful căminului cefeștilor, a rulat filmul „Aripă frântă”.

Impresionanta crimă din Capitală

După ce-și ucide cumnatul, un procurist al unei firme comerciale se sinucide în arestul poliției

București, 15 (Sir.) — Eri s'a prezentat la prefectura poliției capitalei Zigu Aronovici, de 37 ani, procuristul firmei „Singer”, care a declarat că, și-a omorât cumnatul al cărui cadavru se află în biroul său. Ducându-se la fața locului, autoritățile au găsit în adevăr mort, cu răni la tâmplă cauzate de gloanțe pe: Moses Schwartz, de 44 ani. La primul interogatoriu a declarat că victima delapidase acum câțiva timp 150 mii lei dela firmă, bunii pe care Zigu Aronovici s'a grăbit să-i pună la loc, ca astfel cumnatul său să nu fie concediat și astfel sora sa nu suferă consecințele.

Văzând însă că cumnatul nu-și schimbă purtarea, Zigu Aronovici a hotărât să se răzbune și eri și-a pus planul în aplicare. Azi se face reconstituirea crimei.

În cursul după amiezii de eri Zigu Aronovici, fostul procurist al firmei „Singer” a fost cercetat fără întrerupere. În primul moment când s'a predat, el a mărturisit cauzele cari l-au determinat să-l ucidă pe fostul său cumnat Mo-

ses Schwartz. El a arătat că timp de 15 ani cât a conviețuit Schwartz cu sora sa, a avut numai buclucuri de pe urma căror a trebuit să plătească importante sume de bani pentru aranjarea lor. În ultimul timp când nu-l mai putea ajuta, Schwartz îl șantaja sau îl amenința pe Aronovici că-l va da pe mâna autorităților și că-i va părăsi sora. Ne mai putând suporta situația aceasta, Aronovici a luat hotărârea să-l suprimă pe Schwartz.

După ce a făcut aceste mărturisiri, el a fost depus în arest. În timpul cât a stat acolo și-a dat seama de gravitatea faptului pe care l-a comis și apoi de teama răspunderilor, el a luat hotărârea să se sancționeze pe loc. Cu toată supravegherea severă, a reușit să ia o puternică otrăvă ce o avea asupra lui, pregătită din timp. Cu toate ajutoarele ce i s'au dat, el a încetat din viață.

Cadavruul lui Zigu Aronovici a fost depus la morgă.

Radio

Duminică, 15 Octombrie

RADIO-ROMANIA, RADIO-BUCUREȘTI ȘI RADIO-EXPERIMENTAL. Ora religioasă. I. Clopota. II. Serviciul religios transmis dela Sf. Patriarhie; III. Concert de orgă cu concursul Orchestrei Prof. Joh. Adelman; Simfonia în sol-mol de J. Chr. Bach; 13 Ora; Cota Dunării și a barei Sulina; Radiofonice; Sport; 14.00 Concert de prânz. Orchestra Petrică Moțoi; voce: Alex. Grouzjă; Radio-jurnal; 14.20 Continuarea concertului Orch. Petrică Moțoi; 14.50 Spectacole; spectacole artistice și culturale; 15 Vestii și știri agricole; 15.15 Ora satului organizată de Serviciul Social; I. Rugăciune. II. Din „Căminelor culturale” de Eugen Ionescu; 16.15 Ora premilitară; 17.15 „Muncă și voe bună”; I. Accidentul de muncă, de avocat Const. Popov. II. „Om de credere”, scenariu radiofonice de G. Cornescu. III. Orchestra și corul asociației generale a absolvenților din învățământ muncitoresc, cond. de Căpitan Bogdan Bădulescu. IV. Jurnalul muncitorului; 18.00 Ora; Mersul vremii; 18.17 Fanfara Batalionului de Gardă, cond. de Lt. D. Crăciunescu; 19 Cronică medicală; 19.15 Mari cântăreți (discuri): Ari din „Cavaleria rustică” de Mascagni și „Tosca” de Puccini (voce: Titta Ruffo); Straja de noapte Glinka (voce: Theodor Șaliapin); 19.30 Sport; Rezultate tehnice; 20 Săptămâna; 20.15 Muzică de dans. Orchestra „Luca Păvălașcu”; 20.45 Radio-jurnal (I); Rezultate sportive; 21 Continuarea concertului Orchestrei „Luca Păvălașcu”; 21.45 Cântec de jocuri românești (discuri); 22.30 Radio-jurnal (II); Sfaturi gospodărești și igienice; 22.50—24 Muzică variată (discuri).

RADIO BASARABIA
212,6 m., 1411,1 kHz., 20 kw.

Ora 14: Program muzical; 14.30 Radio-jurnal în limba română și rusă; 21 Program muzical; 22 Radio-jurnal în limba română și rusă.

Luni, 16 Octombrie

RADIO ROMANIA. Ora 12: Ora; Concertul Dunării și a barei Sulina; Sfaturi gospodărești și igienice; 12.10 Muzică variată românească (discuri); 13 Ora; Radiofonice; Sport; Diverse; 13.10 Concert de prânz. Orchestra Victor Predescu; Cruce albă de mesteacăn-romantă de Ionel Fermic și Ionel Hore din Muntenia; 14 Radio-jurnal; 14.20 Continuarea concertului Orchestrei Victor Predescu; 15 Spectacole; Știri artistice; Publicații; 19 Ora; Mersul vremii; 19.00 Corul Batalionului de Gardă, cond. de Lt. D. Crăciunescu; 19.25 Fanfara Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul”; **RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI.** 20 Muzică românească vocală (discuri); 20.45 Radio-jurnal (I); Sport; 21 Marșuri românești (discuri); 21.10 Regele nostru; 21.20 Rugăciune pentru Rege de Nichifor Crănic; 21.30 Concert de muzică românească; Orchestra Radio, dirij. de Th. Rogalski; Corul A. C. T. cond. de Radu Botez; 22.40 Radio-jurnal (II); 22.55 Muzică variată (discuri).

RADIO BASARABIA
212,6 m. 1411,1 kHz. 20 kw.

14 Program muzical; 14.30 Radio-jurnal; 21 Program muzical; 22 Radio-jurnal.

Marti, 17 Octombrie

RADIO ROMANIA. Ora 12: Ora; Concertul Dunării și a barei Sulina; Sfaturi gospodărești și igienice; 12.10 Muzică variată românească (discuri); 13 Ora; Radiofonice; Sport; Diverse; 13.10 Concert de prânz. Orchestra Gică Ionescu-Găină; Potpuriu de muzică distractivă; 14 Radio-jurnal; 14.20 Continuarea concertului Orchestrei Gică Ionescu-Găină; 15 Spectacole; Știri artistice și culturale; Publicații; 19 Ora; Mersul vremii; 19.02 Cronică dramatică și cinematografică; 19.17 Muzică vocală (discuri); 19.30 Muzică de cameră; 20 Radio-jurnal în limba maghiară; 20.10 Prof. Petre Andrei, ministrul Educației Naționale; Subiect rezolvat; 20.25 D-na Liana Mihăilescu; 20.45 Radio-jurnal (I); Sport; 21 Muzică argentiniană, cubană și spaniolă (discuri); 21.30 Concert de seară. Orchestra Radio; 22.30 Radio-jurnal (II); 22.50 Muzică de dans (discuri); 23.10 Muzică variată (discuri).

RADIO BASARABIA
212,6 m. 1411,1 kHz. 20 kw.

14 Program muzical; 14.30 Radio-jurnal; 21 Program muzical; 22 Radio-jurnal.

ECONOMICE

Scurte telegrame externe

COPENHAGA, 15 (Rador). Agenția DNB, comunică: Regele Cristian al Danemarcei însoțit de secretarul particular și de ministrul de externe, vor pleca Marți la Stockholm, pentru a participa la conferința dintre șefii de stat și miniștrii ai țărilor nordice.

MOSCOVA, 15 (Rador). — In Siberia occidentală și Asia centrală, se înregistrează un val puternic de căldură. Temperatura menținându-se la 30 gr. populația poartă haine de vară. O căldură atât de mare este foarte rară în acest anotimp în acele regiuni.

KAUNAS, 15 (Rador). — Urbysii președintele consiliului de miniștri face Sâmbătă, o dare de seamă, în fața camerei deputaților, despre negocierile dintre Lituania și Soviete. Primul ministru va cere ratificarea pactului de asistență semnat recent.

Londra, 15 (Rador). — **MINISTRUL MARINEI PUBLICE A CINCIA LISTĂ DE VICTIME DIN ARMA AVIAȚIEI, CUPRINZÂND PATRU MORȚI ÎN ACȚIUNE 20 MORȚI ÎN SERVICIUL ACTIV. 12 DISPARUȚI ȘI 3 LIPSA, PROBABIL MORȚI.**

Washington, 15 (Rador). — **CRUCEA ROȘIE AMERICANĂ A VOTAT UN MILION DE DOLARI CREDIT PENTRU VICTIMELE DE RAZBOI DIN EUROPA.**

Kaunas, 15 (Rador). — Agenția DNB comunică: Agenția lituaniană Elta desminte știrile privitoare la revendicarea Memelului. Aceste știri sunt lipsite de orice temei, declară Elta.

Paris, 15 (Rador). — **MAI MULTE PERSONALITĂȚI ELVEȚIENE A REMIS DLUI PAUL REYNAUD MINISTRUL FINANTELOR SUMA DE 175.000 FRANCI ÎN FOLOSUL APĂRĂRII NAȚIONALE.**

STOCKHOLM, 15 (Rador). — Noui categorii de rezerviști au fost chemați sub drapel în Suedia.

București, 15 (Rador). — **ARHIDUCESA ILEANA DE HABSURG A DAT NAȘTEKE UNEI FETIȚE.**

Londra, 15 (Rador). — Din Washington se anunță că s'au făcut încercări cu un nou tun antitank. Tunul are un calibru de 85 mm. La o distanță de vreo 600 metri a distrus cu trei proiectile un car de asalt de trei tone și jumătate.

Roma, 15 (Rador). — **UN AVION DE BOMBARDAMENT FRANCEZ CARE PLECASE DIN FRANȚA SPRE CORSICA, A FĂCUT ATERIZARE FORȚATĂ ÎN SARDINIA. ECHIPAJUL COMPUS DIN ȘAPTE OAMENI A FOST REȚINUT DE AUTORITĂȚILE ITALIENE.**

Citiți și răspândiți ziarul „DACIA“

Arăturile cu tractorul

Cum se întrebuintează plugurile obișnuite la arături cu tractorul

...din lipsă de cai suficienți, trebuiesc toate tractoarele până la ultima bucată la orice fel de lucrări agricole, în primul rând la arături și la transportul sfeclei zahăr. Legea pentru Mobilizarea Agriculturii pretinde aceasta.

Avem în județul Arad dar mai ales în Timiș-Torontal foarte multe tractoare până în prezent au fost întrebuintate mai ca putere pentru mănăturul batozelor.

Pentru înlăturarea provizorie a lipsei de pluguri speciale pentru tractoare, prin înlocuirea făcute de noi, în vederea atașării plugurilor de tracțiune animală după tractoare, am ajuns la următoarele concluziuni: acolo unde dispuneam de pluguri obișnuite pentru tracțiune animală cu trei braze folosim câte 2 împreună, astfel că le legăm cu lanțuri de un cadru format dintr'o bucată de fier pe care îl fixăm la bara de tracțiune a tractorului.

Când avem un singur plug cu două braze mai aplicăm pe lângă el și un plug cu o brază, acest din urmă va fi montat pe același col dintâi.

La toate plugurile trebuie să punem și un cârmă care să țină de coarnele plugului.

Dacă avem numai pluguri cu o brază folosim câte 3 sau 4 pluguri împreună, după construcțiile pe care le dăm mai jos.

Pentru o mai bună lămurire dăm aici o construcție despre felul montării cu următoarele construcții.

Se construiește un cadru A, C, D, din bare de fier (4 cm. lățime și de car No. 4). — Cadru A de 80—100 cm. se găurește din 10 cm. și o fixăm la bara de tracțiune a tractorului (B) cu două bucăți de șină (C) și două bucăți de șină (D) și o lungime de cca. 40 cm. astfel că între pînțenii roților tractorului și bara A să rămână un spațiu de 15—20 cm.

Pentru a împiedeca mișcările în lături între cele două bare (a tractorului și a plugului) mai adăugăm și o diagonală (D) din șină de aceeași lățime.

De această bară A. se leagă plugurile cu lanțuri, în cazul nostru 3 pluguri, fiecare legat și începând cu plugul No. 1 dela dreapta la stânga.

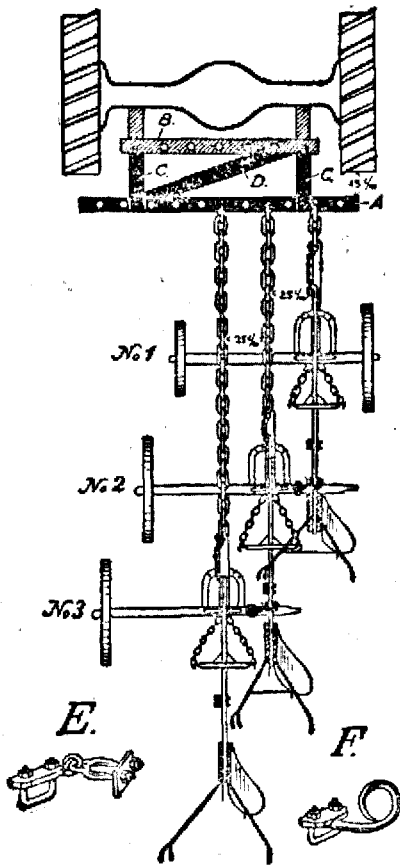
Plugul No. 1: fără nici o modificare se leagă de bara A. cu un lanț de 40 cm. lung.

Plugul No. 2: i-se scoate roata mare dela rotile și se pune în locul celei mici pentru ca să steie cât mai orizontal. — Capătul plugului se așează pe grindeul plugului No. 1 și se fixează de grindeul plugului printr'o bucată de fier în formă de inel.

În acest fel fiecare plug poate fi regălat independent și culcat la capătul lanțului. — Capătul (oștea rotilelor) dela plugul No. 1 trebuie legat tot de bara A. cu un lanț de 20 mtr. lung.

Plugul No. 3: se leagă tot de bara A cu aceleași modificări și la fel ca și No. 2 cu un lanț de 2.20 mtr. lung.

Toate lanțurile să aibă grosimea necesară pentru rezistența la tracțiuni.

Însiratul plugurilor spre stânga dela unul la altul se face la 25 cm. (lățimea brazei), cu ajutorul ferestrei dela rotile pe care o așezăm astfel ca mijlocul ei să fie la 25 cm. dela umărul osiei din dreapta (grindeul plugului dinainte).

Distanțele arătate diferă bine înțeles dela mărimea plugurilor.

Figura E și F reprezintă diferite piese pentru fixarea grindeului plugului dinainte de osia rotilei.

Cu această orânduire a plugurilor după tractor s-a făcut de noi arături cu bun succes.

Ori care mecanic specializat în lucrări agricole, studiind această metodă, va putea găsi poate vre-un sistem și mai bun și mai practic.

În acest caz rugăm pe toți cei ce poartă grijă intereselor agricultorilor din acest ținut, să ne comunice toate metodele mai bune precum și rezultatele obținute, de urgență, la adresa Inspectoratului Agricol depe lângă Ținutul Timiș, Timișoara, Str. Vlad Delamarina No. 3 Edificiul Camerei Agricole.

Șeful Inspectoratului Agricol depe lângă Ținutul Timiș.
Nicolae Popescu, Arad
Ing. Agr. Inspector-General.

dispoziție vagoane suficiente pentru un număr de 18 gări din cari se imbarcă lemnele pentru Timișoara.

Un demers similar s'a făcut și pe lângă Rezidenția Regală a ținutului Timiș.

Dat fiind că ne aflăm în pragul iernii, găsim foarte justă cererea comercianților de lemne.

Știri economice

București, 15 (SIR.) — În urma măsurilor luate de ministerul Economiei Naționale și de B. N. R., intrarea în vigoare a noului regim de schimburi cu străinătate nu va suferi nici o amânare. Marți 17 Octomvrie, toate ghișeele birourilor aparținând oficiului de schimburi, vor fi deschise publicului.

ANIMAȚIE LA BURSA

București, 15 (SIR.) — Bursa a fost eri foarte animată. Tendința de urcare încheindu-se cu tranzacțiuni numeroase. S'au înregistrat urcări atât la efecte cât și la acțiuni.

DESCHIDEREA SESIUNEI DE TOAMNĂ A COMISIEI EUROPENE A DUNĂRII

Galați, 15 (SIR.) — Eri s'a deschis la Galați sesiunea de toamnă a comisiei europene a Dunării.

— **Repartiția armăsarilor de remonță.** Comisia pentru repartiția armăsarilor de remonță, al cărei președinte a fost d. insp. general zootehnic N. Tiberiu Cristea, și-a terminat lucrările. Armăsarii dela herghelia statului din Pădureni, pentru sezonul anului viitor, au fost repartiți după cum urmează: pentru comunele din județul Timiș-Torontal 128 exemplare, iar pentru județul Arad 34 exemplare.

— **Impartul de vite din Elveția.** La timp am scris că Statul a deschis un mare credit pe seama agricultorilor, pentru a-și procura vite de prăsilă — tauri și juninci — din Elveția. O comisie plecase în acest scop în Elveția, dar din cauza războiului care a izbucnit între timp, a trebuit să se reîntoarcă în țară, amânând cumpărările pentru vremuri mai bune. Aceiaș comisie, în frunte cu d. dr. Tiberiu Cristea, inspectorul general zootehnic al ținutului nostru, va pleca din nou în Elveția, la data de 20 l. c. Animalele ce se vor cumpăra, vor fi aduse în țară prin Italia și Jugoslavia, deoarece tranzitul prin Austria ar fi mai dificil.

Unul care a amestecat bere cu apă

Un pariu cu consecințe fatale

București, 15 (SIR.) — Zidarul Asan Gnal, din capitală, str. Staicovici Nr. 63, făcând eri prisoare că bea trei halbe de bere și trei halbe de apă, pe când se afla la cărciuma din str. Izvor 100, a pus în aplicare cele susținute și după ce a băut cele trei halbe de bere și trei de apă s'a și prănușit la sub masă. Cu toată intervenția imediată a Salvării, nu la mai putut salva, murise.

Lipsa de vagoane pentru transportul lemnelor de foc

Un demers al comercianților de lemne din Timișoara

Timișoara, 15. — Reprezentanții comercianților de lemne de foc din localitate, au făcut un demers pe lângă Camera de comerț și industrie în legătură cu lipsa de vagoane pentru transportul lemnelor. Delegația a depus o cerere care să fie înaintată Direcțiunii Generale C. F. R.

În cererea lor, comercianții arată că fiind împrejurările actuale, ei nu pot obține lemne decât achitând prețul lor. Din această cauză

nu-și pot aproviziona depozitele decât cel mult pentru o săptămână, ceea ce face ca, îndeosebi populația săracă care nu și-a putut procura până acum lemnele necesare pentru iarnă, să sufere.

La această situație, se adaugă acum și lipsa de vagoane pentru transportul lemnelor, ceea ce face ca în depozite să nu se găsească lemne în măsură suficientă.

În consecință, comercianții roagă să se facă intervenții spre a li se pune la

Locul de întâlnire in București al Transilvănenilor
High-Life
Cafe — Restaurant, menu — 3 plese Lei 40.
In centru București or, colț cu Bulevardul Elisabeta și Brezoiana LANGA SENAT
Bucătărie Ardelească Sah — Billiard și săli de joc
Sub conducerea dlui HENRIC FEUERSTEIN fost patron al restaurantului PISICA ALBĂSTRA din Oradia **Telefon 4-35-24**

SPORT

Arena Banatul, ora 15'45

Chinezul - Mica

Divizia B. cunoaște mâine o etapă foarte importantă. La Timișoara se dă lupta pentru întâietate, între Chinezul, care vrea neapărat să reîntre în prima divizie, fiindu-i existență legată de acesta reușită, și Mica din Brad, care este mai presus de toate o echipă redutabilă, reprezentantă a vitalității echipelor românești de pe lângă frontiera de Vest.

Indiferent de desnodământul paradei, aceeași întâlmire este una care merită toată atențiunea publicului timișorean, indiferent de simpațiile de club, de care este animat. Aceasta pentru motivul, că adversarii de mâine sunt adepți: principiului promovării elementelor tinere, a ignorării așa ziselor vedete consacrate, atât de senzabili la toate circumstanțele de ordin material și de „prestigiu”.

Ambele echipe sunt pline de elemente tinere, nădejdiile fotbalului românesc, cari dacă nu întrunesc încă toate capacitățile celor consacrați din alte echipe, sunt totuși elemente de valoare, ori în viitor vor fi utilizați pentru a da o nouă contribuție succesului fotbalului românesc.

O notă în plus în interesul partidei de mâine mai constituie și faptul, că în rândurile echipei din Brad figurează o serie de elemente de proveniență timișoreană, cari au părăsit malurile Begiei din faptul că aici au fost apreciați la justa lor valoare. Aceștia vor folosi matchul de mâine ca să dovedească marea eroare a timișorenilor, cari au ignorat talentul lor, ba ce-i mai mult, au contribuit la exodul lor.

Deși în urma Electricei și Chinezului, Mica nu a abandonat încă veleitățile de campion al seriei, astfel că în partida de mâine vor căuta să-și adjudece cele două puncte, cari să-i pună la egalitate cu timișorenii, și să devină pretendenți serioși la șefie în acesta serie.

În altfel de împrejurări poate că matchul de mâine nu va fi cel ideal, căci ambele echipe vor lupta dârz, dar la urma urmei publicul va avea ocazie să asiste la un match străns, care întrunește toate calitățile, cari pot face dintr-o partidă oarecare un eveniment footballistic, demn de vizionat.

MICA PUBLICITATE

Folosiți mica publicitate a ziarului „D A C I A”
Costul unui cuvânt este 1 leu, minimum 10 cuvinte

Șef-Contabil, cetățean român, angajează imediat mare întreprindere comercială. Se vor lua în considerare numai oferte depuse de experți-contabili independenți, cu practică îndelungată, cu cunoștințe în toate ramurile comerciale și capabili de a conduce independent întreaga administrație a întreprinderii. Oferte detaliate cu arătarea întregii activități anterioare, cu referințe, copii de certificate și pretențiuni de salariu se vor adresa sub „Șef-contabil” Agenției Rudolf Mosse, Cluj, Calea Marelui Foch 4.

Cumpăr costume bărbătești uzate exclusiv la locuința Dvoastră. Obiectele aduse în prăvălia mea au le cumpăr, dar în urma unei cărți poștale sau aviz telefonic (12-14) mă prezint imediat. Schönbrunn, Timișoara II., Piața Traian 2, etaj I. 2.

Cumpăr cărți literare, uzate. Librăria Nouă, Bul. Regina Maria 5.

Se caută mobile de ocazie. Pentru mobilarea unui castel, se caută mobile antice impozante și garnituri moderne de club, covoare persiane etc. Informațiuni: Vasile Bucescu, Școala Politehnică, Timișoara, telefon 11-50.

Locuința modernă cu 3 camere și dependințe este de închiriat pentru 1 Noembrie. IV., Str. Văcărescu 11.

Să caută servitoare, cu acte în regulă, și care se știe găti ca în vechiul regat, la familie de 3 persoane. A se interesa între orele 8-12. Cetate, Str. Semeinic Nr. 5, parter.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI „D A C I A” caută vânzătorii de ziara. Doritorii a se prezenta de urgență la administrație.

AUTOMOBIL Citroen Hmuzină-turism, tip modern, cauciucuri noi, bine întreținut, de vânzare. Prețului lei 40.000. Oferte în scris la Administrația Ziarului.

În documentele confiscate cu prilejul arestării alsacienilor se prevedea guvernator al Reichului pentru Alsacia și Lorena

Paris, 15 (Rador). — „Intransigent” reproduce știrea dată de postul de (Radio) englez care a afirmat că în documentele confiscate cu prilejul arestării

autonomiștilor alsacieni Rosse și Stummel, și a complicilor lor, figura numele unui guvernator al Reichului pentru Alsacia și Lorena.

Schimbul de funcționari Consulate germani și britanici

Londra, 15 (Rador). — Foreign Office anunță că prin intermediul guvernului elvețian, s'au făcut aranjamente pentru

schimbul a trei funcționari consulari britanici reținuți în Germania contra a trei funcționari germani reținuți în Anglia.

Noul președinte al Varșoviei

Amsterdam, 15 (Rador). — D. dr. Otto Helmuth fost primar la Düsseldorf, a fost numit președinte provizo-

riu al Varșoviei adică șef al administrației civile al acestui oraș.

Desființarea unor consulaterusești din China

Shanghai, 15. (Rador). — Guvernul sovietic a hotărât să închidă consulaterusești

de la Shanghai, Tientsin și Peking. El a creștinat apărarea intereselor sale, reprezentantului Norvegiei. Ziarele chineze, prezintă acest fapt drept o dovadă a solidității Rusiei cu guvernul regulat chinez. Corespondentul agenției Havas afla că oșii Ciungking și armata chineză, sunt aprovizionate de guvernul rus. Acest corespondent consideră deci că mișcarea de expansiune rusească spre frontierele Occidentale n'a încetinit pe aceia îndreptată spre frontierele răsăritene.

Profesorii nu pot absenta Sâmbăta dela orele de străjerie

București, 15. (Sir.) — Ministerul Educației Naționale a trimis ordin circular Inspectoratelor, prin care le cere să comunice nemărușat direcțiunilor școlilor că absențele profesorilor și elevilor în ziua de Sâmbătă, rezervată străjeriei, se vor nota ca și în celelalte zile și vor avea aceleași consecințe pentru aprecierea frecvenței.

Atât profesorii cât și directorul sunt obligați să dea concursul lor activității străjeriei în ziua de Sâmbătă. Absențele profesorilor vor fi raportate ministerului.

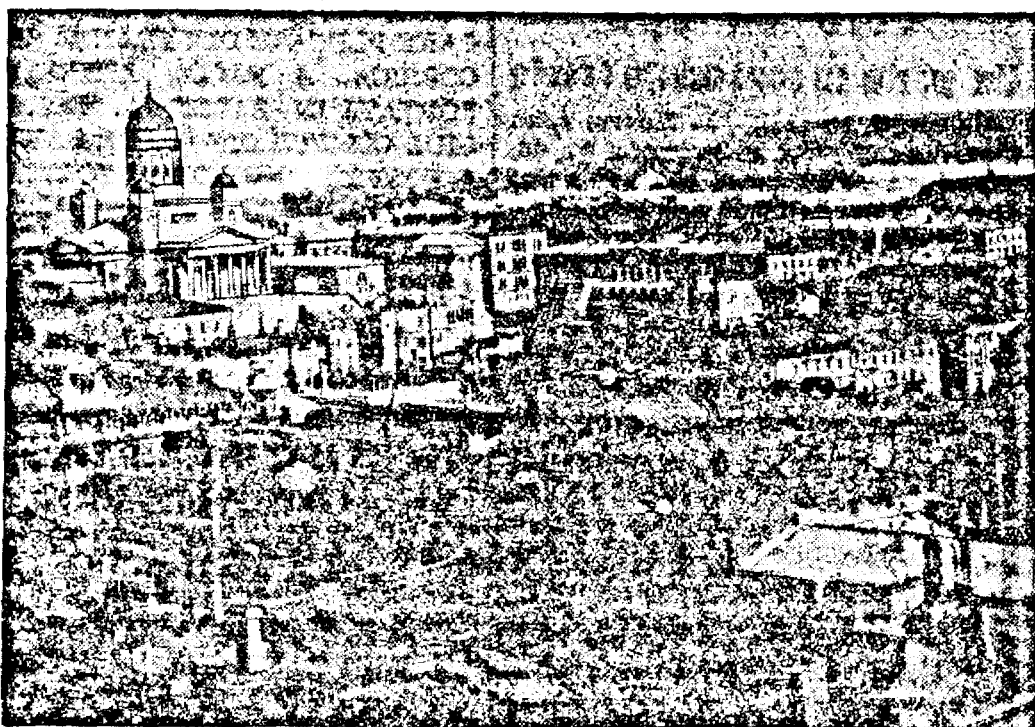
Au sosit în casa Resturi textile stoffe de paltoane și costume moderne pt. bărbați și dame, în toate mărimile.

III. Bd. Carol 5 (suleran)
IV. Pröhl 40 (Casa Brück)

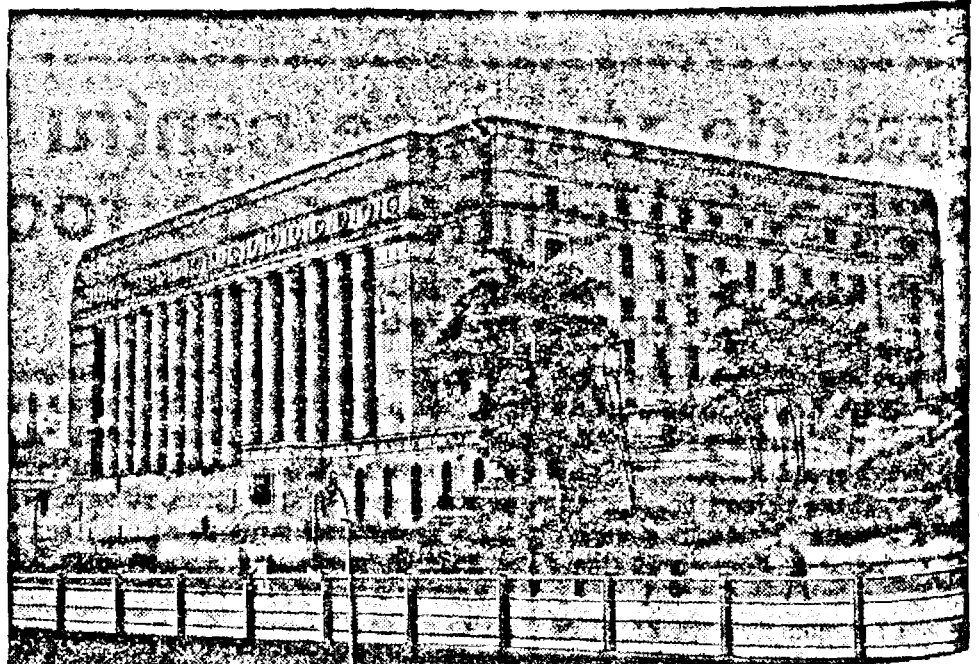
Locul dezertorului Thorez a fost ocupat în armata franceză de un reformat

Paris, 15 (Rador). — Agenția Havas transmite: Un fost șef de celulă comunistă a cerut să i se dea în armată locul pe care trebuie să-l ocupe Maurice Thorez, fruntașul comunist care a dezertat. Într-adevăr un anume Geraro Lalouette, fost secretar al sindicatului meserișilor barcagii a adresat d-lui Daladier o scrisoare, în care vestește lașitatea lui Thorez, vinovat de dezertare și cere să i se dea dreptul, deși este reformabil să ia locul lăsat vacant în armată de Thorez.

D. Daladier a acceptat cererea lui Lalouette.

Vederea din Helsinki, Capitala Finlandei

Parlamentul Finlandei din Helsinki

Sate bănățene

MARGINEA

de Ion B. Mureșianu

În istoria Banatului — din început — Marginea a jucat un rol foarte important. Un timp, cheia, poarta Banatului, un timp al Ardealului, a fost drumul de trecere al tuturor oștirilor. Personal, bănușesc că această regiune are la temelele stațiuni preistorice, de a căror urme s-a dat în urma unor sumare cercetări arheologice. Obiectele, aparțin paleoliticului și neoliticului.

Sub Daci, fără îndoială a fost un principal punct strategic, cu valea Begheiului și regiunea deluroasă împădurită, în cea mai apropiată vecinătate.

Românii, au exploatat regiunea, militărește. În stânga râului, fierul plugului și stelele cărămizi cu inscripții, obiecte și resturi de ceramică. Drumul ce taie pășunea — spre răsărit — cu prelungire peste câmpuri spre Lugoj, — e cunoscut din țărani, ca „drumu lui Traian,” iar vechiul de străbăte satul, a fost odată I c u s, iar acum, I c u i.

Marginea a aparținut județului Hunedoara, apoi județului Timiș. Ludovic cel Mare, în 1365, o donează „valahului” Ștefan. El comună cu rosturi istorice: district valah și a fost stăpânită de Huniadești, dela cari avem scrisori din 15 Iulie 1448 și 7 Septembrie 1455, ambele datate din Marginea. Intre 1512-1514, o p id ul Marginea, avea 82 iose.

Ca cetate, e amintită pentru prima dată în 1439, 1551, cercul Marginea aparținea comitatului Timiș. În acest sat, Ioan Török, pune stăpânire pe cetatea Mănăstur și Marginea, apoi le distruge. În 1554, sunt reamintite iar.

După ocuparea Banatului de către Turci, cade și Marginea sub stăpânirea turcească, stând sub această dominație până la eliberarea ținutului sub Sigismund Bathory. Anul 1598, ne dă satul și cetatea, ca aparținând comitatului Hunedoara al cărui prefect, Ștefan Török, înaintea al cărui prefect, Ștefan Török, înaintea „Castellum Murcina” „oplium Morcina” și întregul cerc, lui Gavril Bethlen, ca apoi, la 1617 să-l regăsim în comitatul Timiș, iar azi, în județul Severin.

Acățiu Barcsay — român de origină — dăruiește Turcilor districtul Marginea, în schimbul unei scurte domnii peste Ardeal Semiluna, fâlfâie 30 ani, peste înțelesul acestor ținuturi.

Intre anii 1690—1700, Marsigli ne arată satul — cetatea, probabil era părașit — în cercul Făgetului.

Conducătorii cetății, au fost Români. În 1504, e menționat Petru More. Peste anul, Ladislau Toti, iar în 1513, Petru Dorozi.

În secolul XVIII, ruinele cetății, putea încă folosite. Și astăzi se mai observă canalul de apă ce se lega în semicerc cu Begheiul.

Cercetările serioase ar da la iveală, un bogat muzeu, cu resturi preistorice și istorice. Aci, e sinteza întregului nostru al vremurilor.

Paralel cu partea istorică, în Marginea s'a desfășurat o frumoasă activitate în domeniul religios, activitate de care e legată întreaga noastră viață culturală în trecut.

Preotul și scriitorul sintestean Partea Gruescu, într-o admirabilă monografie „Descrierea etnografică și topografică a comunității Sintesti” — scriere topografică din 1859, în posesia mea — înaintea la Marginea o mănăstire ortodoxă, românească, desființată în urma evenimentelor istorice din secolul XVII și indeosebi, în urma Unăției: „Pre cetate Marginea au fost în floare, mănăstirea și mănăstirea cu două turnuri. Călugării s'au refugiat din din persecuțiilor religioase în Prin-

țipate...” Autorul se bazează în aceste informații pe tradiție și pe documentele contemporane ce se păstrau odată în arhiva Făgetului. Din tot ce-a fost, n'a mai rămas decât o movilă de pământ, în jurul căreia se împletesc multe legende... Altădată, vom căuta să clarificăm această pagină de istorie, foarte însemnată.

Astăzi, Marginea și-a ridicat o monumentală biserică, cap de operă arhitectonică, datorită venerabilului părinte Serafim Băian, d-lui notar Nicolae Drăgăla și d-lui inginer-arhitect, Rudolf Rinerner.

Vechea biserică e construită din lemn de stejar cu stilul specific celorlalte biserici vechi de lemn, de pe valea Begheiului. Prestolul, din piatră dură e făcut cu cheltuiala credinciosului Țona Ștefan și a fost scris de popa Giurcă Muntianu, în 22 Martie 1737, — probabil, anul ridicării bisericii. Clopotul — cred după inscripție — e cel mai vechi din Banat: „Marginea. Popa George 1720”.

Pictura, bine conservată, acoperă în întregime pereții superiori ai interiorului. Scenele sunt luate din Vechiul și Noul testament, cu stereotipul început de explicații: „când s'au dus”, „când au făcutu”... Zugravul, n'a lăsat nici o inscripție lămuritoare. Totuși, bazați pe comparații, o putem data din prima jumătatea secolului XVIII.

Icoanele dintre ușa împărătească și ușile laterale, au fost executate în 1836 de Lazar Ghearadnovici, care semnează în dosul uneia: „moalera neunitu născut în Vârșet.” Tot el pare a fi pictat bisericile din Sintesti și Temerești.

Pe lângă aceste comori de artă veche bisericască, se mai păstrează și 9 icoane mici, rămase din vechea mănăstire, pictate în cel mai clasic stil bizantin, aparținând veacului XVII și XVIII. Iar pe o cruce de stejar, nu se mai poate descifra decât „28 Aprilie 1774.”

Printre cărțile bisericesti, mai veche e Cazania din 1748, ce s'au tipărit de cucernicul între preoți popa Mihai Atanasie Popovici tipograful Râmniceanu... în zilele prea luminatului Domn Io Grigorie Ghica Voevod întru al doilea domnie, cu blagoslovenia prea sfințitului Mitropolit Kir Neofit și cu toată cheltuiala sfinții sale inhibitorului de Dumnezeu Kir Clement Episcopul Râmnicului, în Sfânta Episcopie a Râmnicului la anii de la facerea lumii 7256.”

Ion B. Mureșianu.

Banatul acum 100 ani

După statistica lui Fényes Olek

(continuarea IV.)

FLASA VARȘET

Are 7 comune urbane: 3 germane, 1 slovacă-valahă, 1 sârbă-valahă-maghiară, 1 valahă-sârbă-germană-maghiară, 1 germană-sârbă-valahă-maghiară; 39 comune rurale, adică 20 comune valaha, 3 germane, 2 sârbe, 1 slovacă, 1 maghiară-valahă, 2 valahe-maghiare, 1 valahă-germană-maghiară, 1 valahă-slovacă, 4 sârbe-valahe, 2 valahe-sârbe, 1 valahă-germană 1 sârbă-valahă-germană; 1 pustă cu locuitori valahi.

Populație 11.707 suflete, adică 15.204 catolici, 1303 evanghelici, 210 reformați, 54.648 gr. neuniți, 342 evrei.

Are 12.766 case și 3677 $\frac{1}{2}$ sesiuni obagiale.

COMUNE URBANE

BUTIN, comună urbană slovacă-valahă, cu 4 catolici, 713 evangh., 2 reformați, 206 gr. neuniți. Are 28 sesiuni. Domn feudal Trez Hiller.

CIACOVA frumoasă comună urbană valahă-sârbă-germană-maghiară cu 1164 catolici, 30 evangh., 6 reformați, 2442 gr. neuniți, 180 evrei. Are 144 $\frac{3}{8}$ sesiuni.

Domn feudal e fondul politic fundational Comuna are biserică catolică, ortodoxă, o sinagogă, și o cazarmă de cavalerie. Din vechea cetate nu a mai rămas decât un turn ciuntit, care e azi într-o stare destul de bună.

DENTA, comună urbană sârbă-valahă-maghiară cu 118 catolici, 2412 gr. neuniți. Are 126 $\frac{7}{8}$ sesiuni. În hotarul comunei se cultivă grâu, porumb, orz, rapiță, cânepă, de calitate superioară.

DETA, comună urbană germană cu 954 catolici, 8 reformați, 182 gr. neuniți. Are 77 $\frac{1}{8}$ sesiuni. În comună se află oficiu postal, hotel și frumoase case particulare.

CRUDIȚ, comună urbană germană, cu 1118 catolici, 2 evangh., 16 evrei. Are 58 $\frac{5}{8}$ sesiuni. Domn feudal Begen.

MORIȚFELD (azi Măureni), comună urbană germană, cu 1186 catolici, 6 evanghelici, 24 gr. neuniți. Are 131 sesiuni.

VARȘET, comună urbană cu 5484 catolici, 18 evangh., 10 reformați, 8480 gr. neuniți, 142 evrei. Are 373 sesiuni.

NOTĂ: Din aceste comune urbane, Cudriț și Vârșet, azi nu sunt în România.

COMUNE RURALE

BERECUȚA, comună valahă cu 258 gr. neuniți. Are 14 $\frac{3}{8}$ sesiuni.

BIRDA, comună valahă cu 964 gr. neuniți. Are 59 sesiuni. Domn feudal Ion Termasios.

DEJAN, comună valahă-germană-maghiară cu 270 catolici, 378 gr. neuniți. Are 48 $\frac{3}{8}$ sesiuni. Domn feudal Teodor Ghica și frații.

FERENDIA, comună valahă cu 1348 gr. neuniți. Are 73 $\frac{3}{8}$ sesiuni. Domn feudal familia Pădöll.

GATAIA, comună valahă-maghiară cu 278 catolici, 1578 gr. neuniți. Are 109 $\frac{4}{8}$ sesiuni. Domn feudal Ludovic, Carol și Ladislau Gorové. Pe dealul Șimieșu se produce vin bun.

GHIŁAD, comună valahă cu 8 catolici, 4386 gr. neuniți. Are 303 $\frac{7}{8}$ sesiuni.

GAUL-MIC, comună sârbă-valahă cu 6 catolici, 992 gr. neuniți. Are 29 $\frac{2}{8}$ sesiuni. Domn feudal Elena Malenicza.

GHERTENIȘ, comună valahă cu 2 catolici, 1366 gr. neuniți. Are 56 $\frac{4}{8}$ sesiuni. Domn feudal Adevdat Hollósy.

GERMAN, comună valahă cu 864 gr. neuniți. Are 6 $\frac{2}{8}$ sesiuni. Proprietara Dimitrie și Alexandru Constantinovici.

SAN-GEORGE-MĂNĂSTIRE, comuncatolici, 456 gr. neuniți. Are 21 $\frac{1}{8}$ sesiuni.

SAN-GEORGE, comună valahă cu 6 nă sârbă-valahă cu 4 catolici, 204 gr. neuniți. Are 33 $\frac{5}{8}$ sesiuni. Domn feudal comunei e mănăstirea gr. neunită din comună.

IABUCA, comună valahă-sârbă cu 2 catolici, 1204 gr. neuniți, 2 evrei. Are 53 sesiuni. Domn feudal văduva Nemeshegyi.

MARCOVAȚ, comună valahă cu 14 catolici, 1466 gr. neuniți. Are 79 $\frac{4}{8}$ sesiuni.

COȘTEIU, comună valahă cu 6 catolici, 2186 gr. neuniți. Are 144 $\frac{2}{8}$ sesiuni. Domn feudal grof Iosif Bethien.

CLOPOTHIA, comună valahă-slovacă cu 38 catolici, 40 evangh., 1006 gr. neuniți. Are 77 sesiuni. Domn feudal Nicolae Beniczky și Nyéky.

LAȚUNAS, comună valahă cu 1156 gr. neuniți. Are 52 $\frac{2}{8}$ sesiuni. Domn feudal Stoianovici.

MESICI, comună valahă cu 640 gr. neuniți și cu o mănăstire ortodoxă. Are 15 $\frac{1}{8}$ sesiuni.

MORAVIȚA, comună germană cu 1172 catolici, 4 evangh., 6 reformați, 48 gr. neuniți. Are 96 sesiuni. (Urmează.)

NICOLAE ILIEȘIU

Atacul german

Împotriva aliaților se va produce peste câteva zile

D. Hitler nu poate aștepta până în primăvară

Londra, 15 (Rador.) Redactorul militar al agenției „Reuter” transmite: Atât francezii cât și germanii nu știau care era mărimea forții expediționare britanice în Franța până ieri, când d. Hore Belisha a făcut declarația sa în Camera Comunelor.

Unitățile expediționare nu au fost atacate de germani, așa că și-au putut fixa nestingherite bazele și liniile de comunicații.

Armata britanică din Franța este acum gata pentru orice ofensivă pe care ar putea să o hotărească d. Hitler. Sezonul e acum avansat pentru o operație mai activă și timpul se va schimba în curând, pe măsură ce se apropie sfârșitul anului.

D. Hitler nu poate aștepta până în primăvară, pe când aliații pot. În consecință, atacul german se va produce peste câteva zile.

Convocarea controlorilor generali de stat

București, 15 (SIR). — D. C. Argetoianu, președintele consiliului de miniștri, a convocat ieri pe controlorii generali de stat la o conferință, dându-le instrucțiuni pentru ca funcțiunile lor să poată avea toată eficacitatea.

Convocarea consiliului superior F. R. N.

BUCUREȘTI, 15 (SIR). — Membrii consiliului superior F. R. N. sunt convocați pentru Luni 16 Octombrie ora 3.30 la Ateneu român.

Balett „Violettas“

dela 16 Octombrie la Barul „Victoria“

O nouă realizare științifică a facultății de medicină din Cluj

Primul manual de biometrie și biostatistică națională alcătuit de către institutul de igienă al universității Ardealului

Recent facultatea de medicină din Cluj a realizat un nou succes doveditor al puterii ei de cercetare și creație științifică prin editarea primului manual de biometrie și biostatistică românească.

Această lucrare intitulată: Elemente de biometrie medicală și statistică vitală se datorește d-lui dr. Petre Râmneanțu șef de secție la institutul de igienă al universității clujene, adică unuia dintre cei mai reprezentativi factori al generației de intelectuali români din această provincie.

La alcătuirea acestei lucrări constatare din 472 pagini, d. dr. Petre Râmneanțu a lucrat aproape șase ani încontinuu, începând imediat după înapoierea sa din America, unde a făcut serioase studii la Departamentul de Biostatică a Școlii de Higienă și Sănătate publică din Baltimore condus de către renumitul savant dr. I. J. Reed.

CE CUPRINDE NOUA LUCRARE A D-LUI DR. RÂMNEANȚU

In interesanta sa lucrare, distinsul savant ardelean tratează o serie de probleme de specialitate care de care mai documentat expuse.

D-sa, după ce fixează câteva momente istorice din evoluția biometriei, în general și în România în special, precum și metodele de colectare a materialului statistic, codificarea și prelucrarea materialului, formarea tabelelor statistice și prezentarea lor, precum și reprezentarea grafică a datelor statistice, d. dr. Petre Râmneanțu se ocupă pe larg de capitalul uman național, în raport cu cel de peste hotare.

Astfel în capitolul consacrat considerațiilor asupra populației, autorul insistă asupra compoziției demografice a populației din România și a aspectelor biometrice relative la români. Aici este subliniată compoziția biologică a sângelui ca factor etnic, antropologia românilor, compoziția rasistă a populației, determinarea stării de nutriție a copiilor pe calea antropometrică, inteligența populației din România, etc.

Date interesante, dar mai ales concluzii din cele mai neașteptate și edificatoare totodată, ne prezintă d. dr. Petre Râmneanțu cu privire la măsurile forțelor de natalitate și de mortalitate, excelența naturală, vitalitatea populației, nupțialitatea, divorțurile, precum și migrațiunile.

Cităm apoi următoarele capitole, de o mare importanță pentru cercetătorii științifici și sociali: Mortalitatea specifică pe vârstă și mortalitatea corectată, tendințe liniare și curbiliniare, creșterea populației — curba exponențială și curba logistică, tabela de viață, măsurarea variației, curba normală de probabilitate, problema eșantioanelor, comparația statistică, elemente de corelație, și altele.

În acest chip, studiul distinsului șef de secție dela Institutul de Igienă a Universității din Cluj, prezintă un îndreptar pentru cercetările medicale ale oamenilor de știință din țara noastră.

CATEVA PAGINI INTERESANTE

Ajutorul lucrării spre a se face cât mai înțeles în problemele pe care le tratează aici, a ținut ca printr-o scurtă introducere să explice atât motivele care l-au determinat să întocmească acest documentat studiu cât mai ales și marele gol ce se resimte în știința medicală românească din cauza lipsei unei asemenea lucrări.

Astfel dl dr. Petre Râmneanțu în introducerea amintită încă dela literatura destul de abundentă, care se publică în domeniu investigațiilor biologice și medicale, precum și în câmpul sănătății publice și al sociologiei aplicate, se observă că natura în varietatea ei mare

nu are legi fără excepții ci din contră, complicațiile diferite sunt atât de frecvente, încât concluziunile sprijinite numai pe speculații teoretice, deseori mai mult acoperă decât desvăluie adevărul științific.

Trăind timpuri când în toate părțile lumii atenția oamenilor de știință, conducători politici și funcționari tehnici este îndreptată mai mult spre om, familie și comunitatea în care el trăiește, decât spre bunurile solului și subsolului, nu este fără însemnătate dacă capitalul

Dr. P. Râmneanțu

național pe care îl constituie omul este condus conform însușirilor lui reale creatoare de drepturi și existență lungă sau e târșuit pe drumuri nemeritate.

DATORIA UNEI GENERAȚII CARE EXPERIMENTEAZA

O generație nu are nici un drept să experimenteze numai trecător pe seama capitalului uman, pe care îl reprezintă. Are însă datoria să-l cunoască așa cum e și să-i pregătească calea cea mai corectă de urmat, evitând orice repercusiune iremediabilă.

Sub acest imperativ categoric trebuie să activăm și noi românii, cari astăzi ținem fila problemelor capitalului uman deasupra celeia care ne descrie legile capitalului economic. În consecință, în domeniile sănătății publice și a sociologiei aplicate, cât și în al medicinei și cercetărilor de laborator, care însumează ocrotirea fizicului, minții și sufletului neamului nostru, nu putem fi dirijați nicio clipă după impresii.

Trebuie deci să apelăm la metodele statistice, cari sunt unanim considerate instrumente de prima necesitate în descoperirea realității. Numai cine lucrează potrivit acestor metode, aplicate pe material precis măsurat sau sincer adunat, sistematic prelucrat și metodic expus are dreptul să-și asume răspunderea. — Iar datoria aceasta se impune mai ales medicului igienist, responsabil de sănătatea integrală a unei comunități, monografistului în crecătări sociale, creator de drumuri adecvate realității și auxiliarelor lor, asistente sociale și surori de ocrotire.

ȘI UN CUVANT DE PRESTIGIOASA AUTORITATE

Dar pentru a cunoaște și mai precis valoarea reală pe care o prezintă în știința medicală românească lucrarea d-lui dr. Râmneanțu redăm mai jos un fragment din prefața acestei cărți semnată de către dinstinsul profesor universitar dr. Iuliu Moldovan, directorul Institutului de igienă de pe lângă Universitatea din Cluj și fost subsecretar de stat la ministerul sănătății unde după cum se știe numele său a rămas strâns legat de o întreagă serie de legi sanitare a căror importanță capitală nu găsim necesar a o mai discuta aici.

Astfel dl profesor dr. Iuliu Moldovanu în prefața acestei interesante lucrări între altele a spus:

„Imi face o deosebită plăcere să prefățez acest prim manual de biometrie și biostatistică românească și să mi exprim deplina satisfacție pentru felul cum colegul dr. Râmneanțu a reușit să săvârșească o lucrare de cea mai mare însemnătate și în cel mai potrivit moment.

Urmărirea evoluției calitative și înosebi cantitative a fenomenelor vitale a devenit în ultimul timp o îndatorire de covârșitoare însemnătate obștească. — Biometria și biostatistica azi nu mai sunt rezervate exclusiv birourilor de specialitate destinate studiului savant sau înregistrării oficiale. Ele servesc tot mai mult ca beză solidă pentru controlul și îndrumarea activității în toate serviciile, care au în grija lor, din orice punct de vedere, colectivități umane. Și este firesc, ca înosebi serviciul sanitar să fie obligat a face necontentit apel la aceste noi mijloace de cercetare, atât pentru controlul și îndrumarea activității curente, cât și pentru previziunea viitorului și acomodarea programului de muncă.

Și acum când cunoaștem în fond valoarea lucrării intitulată Elemente de Biometrie medicală și statistică vitală datorită eruditului savant ardelean dr. Petre Râmneanțu, credem că nu ne facem decât datoria repetând sus și tare că facultatea de medicină din Cluj a înregistrat un nou și frumos succes în domeniul științei medicale.

O adunare a deputaților F. R. N. din Ținutul Timiș

Timișoara, 15. — DEPUTAȚII ȘI SENATORII DIN ȚINUTUL TIMIȘ, AU FOST CONVOCATI DE EXCELENȚA SA D. REZIDENT REGAL Dr. ALEXANDRU MARȚA LA O CONSĂTUIRE LA REZIDENȚĂ, LUNI, 16 OCTOMBRIE, LA ORELE DIMINEAȚA.

SE VOR DISCUTA CHESTIUNI DE ADMINISTRATIE ȘI CHESTIUNI DE ORGANIZAREA FRONTULUI RENĂȘTERII NAȚIONALE.

Refugiaților polonezi li se eliberează bilete de identitate

București, 15 (Sir). — Ministerul Ordinii publice comunică: Refugiaților polonezi aflați în capitală li se eliberează bilete de identitate. S'au dat o serie de dispozițiuni privitoare la cei ce s'închiriază apartamente și camere mobilate, Refugiații polonezi cari părăsesc România au nevoie de o viză specială.

Rezidenții regali la d. Primministru

București, 15 (SIR). — D. N. Ottecu ministru de Interne a prezentat d. a. d-lui C. Argetoianu, președintele consiliului de miniștri pe Rezidenții Regali ai celor zece ținuturi. Cu acest prilej, d. Argetoianu a indicat în linii generale activitatea ce o au de îndeplinit la latura administrativă.

Negocierile turco-ruse au luat sfârșit

Turcia a primit asigurarea că Rusia în actualul conflict nu va combate alături de Germania

Presa otomană a întezit campania antihitleristă

MOSCOVA, 15 (Rador). — D. Saracioglu, ministrul de externe al Turciei a fost primit la ora 17 la Kremlin, unde a rămas până la ora 19. Havas află că negociatorul a păstrat un contact neîntrerupt cu reprezentanții Angliei și Franței la Moscova.

NU SE CUNOSC DETALIILE

MOSCOVA, 15 (Rador). — Despre întrevederea de Vineri dintre d. Saracioglu, ministru de externe al Turciei, și Molotov, ministrul de externe sovietic, u se cunosc deocamdată prea multe detalii, anunță Tass. Se poate afirma că întrevederea a fost amicală și că o nouă întăinire va fi curând.

ATTITUDINEA ANTIHITLERISTĂ A PRESEI TURCEȘTI

LONDRA, 15 (Rador). — „Daily Herald” anunță din Istanbul: Se crede aci, că d. Saracioglu ar fi obținut din partea Kremlinului, asigurarea că Rusia nu va combate alături de Germania

Atitudinea antihitleristă a presei turcești a devenit și mai pronunțată după primirea acestei informații.

MINISTRUL AGRICULTURII TURC A PLECAT LA MOSCOVA

ANKARA, 15 (Rador). — D. Ekmeleli ministru Agriculturii însoțit de mulți deputați a plecat Vineri seara la Moscova. Tass, care transmite știrile adaugă că această vizită nu are vreo legătură cu aceia a dlui Saracioglu, ministru de externe.

ANKARA, 15 (Rador). — ZIARUL „JENI SABAN” DIN ISTAMBUL CREDE A ȘTI CA NEGOCIERILE ÎNTRE MOLOTOV ȘI SARACIOGLU AR FI LUAT SFÂRȘIT. REZULTATUL LA CARE S'A AJUNS S'AR ARMONIZA CU ANGAJAMENTELE PE CARE TURCIA LE-A LUAT FAȚĂ DE FRANȚA ȘI MAREA BRITANIE. D. SARACIOGLU AR URMA SĂ PARASEASCĂ MOSCOVA DUMINECĂ

Minele de cărbuni Mehadia S. A. oferă din galeria „Uranla” din nou deschisă

Cărbuni

de prima calitate, fără piatră și ardează pentru orice încălzire. INDUSTRIALĂ, CALORIFERE și CASNICĂ cu prețuri avantajoase. BIROU DE VANZARE: Timișoara II., Str. Odobescu 50.

Reviste

„LUCEAFARUL”

Revista Regională Bănăţeană a „Astrilor” a apărut într'un voluminos număr, cu preţioase colaborări.

D. insp. gen. Sabin Evuţianu, preşedintele Regionalei şi directorul Serviciului Social din Ținutul Timiș, omagiază memoria primului ministru Armand Călinescu, asasinat mișelește. Nu vede în răposatul om de stat proiectul sufletului românesc.

D. Constantin Rudneanu semnează un articol despre marele gânditor politic bănăţean Aurel C. Popovici, analizând opera acestuia.

D. Anatole Chirceev publică un valoros eseu asupra destinului omului. Scriitorul tânărului profesor de filosofie din Timișoara nu este numai de aceea rețenabil fiindcă dă e singurul scriitor din Banat cu astfel de preocupări, dar și în valoare absolută reprezintă un aport interesant și personal. Profund cunoscător al gânditorilor ruși contemporani, d. Chirceev face și în acest eseu o severă critică a concepțiilor înguste ratiionaliste, deschizând perspective largi asupra necunoscutului și incontrollabilului, regiune atât de fecundă în filosofie. Ar fi de dorit dacă s'ar găsi imitatori ai acestui cărturar spre destelenirea vieții noastre culturale locale și în această direcție.

D. Ioan Dimitrie Suci scrie un lung documentat studiu asupra Emiliei Lungu-Puhalo, această răpitoare figură a societății românești din Banat în secolul XIX. Feministă și scriitoare, ea apare din studiul dlui Suci ca o femeie foarte energică, a cărei vitalitate n'a fost zdrobită decât prin loviturile rețate, teribile ale soartei.

D. I. D. Suci, tânăr cercetător al documentelor trecutului se manifestă în studiul său foarte aproape de maturitate.

D. Nicolae Tomiciu, povestitorul Caransebeșan învie în fragmentul dsale intitulat „In castelul Huniazilor” curajul lui Ion Huniade, pe care o patroanează cu severitate doamna Elisabeta în absența soțului ei viteaz. Dialogul viu, detaliului ingenios și pitoresc, pe lângă o erudiție fără gres, îi permite

dlui Nic. Tomiciu să ne înfățișeze lucrurile din secolul XV în culori atât de vii și atât de juste încât scrisul dsale pare al unui martor ocular. Așteptăm de mult dela d. Tomiciu un roman istoric de mare anvergură — nu ne-ar mira să-l aibe chiar în sertar . . .

Volbură Poiană Năsturaș și Grigore Bugariu semnează poezii. Remarcăm dela cel din urmă poezia în stil folcloric „Copilul”, în care elementele poporane sunt minunat transpuse pe planul valorilor universale.

Cronica o scriu dd. Grigore Bugariu („Serbările Aștrei Bănăţene la Lugoj”) Dr. Ilie Grosșianu („Amintiri dela Astra”), Aurel Bugariu („Clubul” „Ciu-tură” din Făget”). D. Nicolae Ivan scrie despre cărți și reviste o cronică și câteva note (cărțile dlor Gh. Birăescu, Gr. Popiți, P. Nemoianu și revistele „Gând Românesc”, „Pământul”, „Timocul” etc.)

În partea oficială a revistei găsim darea de seamă a Adunării Generale a Aștrei Bănăţene dela Lugoj, cu textul curvântărilor rostite cu acel prilei.

„FRUNCEA”

Revista dlui Nicolae Ivan publică în numărul acum apărut două schițe a unor scriitori bănăţeni foarte tineri: d. Mircea Șarhănescu („Aur viu”) și d. Ion Frumosu („Bunicul meu”). Acesta din urmă, țaran autentic din Căraș, se afirmă ca un povestitor de forță. Evoluarea vieții țărănești primește sub peana dsale un caracter de autenticitate rar întâlnită, chiar și la scriitori consacrați.

D. Gh. Atanasiu publică un fragment semnificativ din romanul „Moara Roșie”, care va avere în curând în editura „Cugetarea”. D. Aurel Contrea recenzează cu mult entuziasm cartea de documente bănăţene a dlui Gr. Popiți.

Din restul materialului relevăm articolul dlui Nic. Ivan, care anunță apariția apropiată a unei enciclopedii biografice „Cine-i cine?” Nevoia unei astfel de lucrări se făcea de mult simțită și așteptăm cu legitimă curiozitate realizarea anunțată.

N. C.

Caransebeșul, vechea cetate a ortodoxismului bănăţan

Timișoara, 15. — Am revăzut zilele acestea Caransebeșul, vechea cetate a ortodoxismului bănăţan și leagăn al marilor generali bănăţeni în fruntea cărora stă neînfricatul Traian Doda. În decurs de 10 ani, nimic nu s'a schimbat în acest oraș. A rămas așa cum l-am cunoscut odinioară, în urmă cu 10 ani: patriarhal și foarte curat.

Intr'adevăr, străzile Caransebeșului sunt curate, îngrijite. Nici un aspect care să te facă să crezi că igiena ar lăsa ceva de dorit. Actualul primar, d. dr. Virgil Budințeanu, a fost până anul trecut medic șef al orașului, și este firesc ca acest om ajuns părinte al localității să se îngrijească și să îndrepte orice rău care ar primejdi sănătatea publică.

Dar, evident, primarul face numai ceea ce poate: atât cât îi îngăduie limitele bugetului, care, la un oraș cu peste 10.000 suflete, abia însumează 10 milioane lei, din care mai bine de 30% este bugetul uzinei electrice. Se înțelege că în acest caz, rămâne prea puțin pentru lucrări edilitare. Și sunt străzi multe cari se cer refăcute, dar resursele materiale nu ajung. De aceea, în fiecare an se face foarte puțin. Când pentru pavaje se prevede în buget numai 280.000 lei anual, iar pentru trotuare 80.000, este dela sine înțeles că din aceasta sume abia se suportă întreținerea, pe ici colo câte o reparație, necum să se mai poată face un macadam nou.

De vorba cu primarul orașului

Cifrele de mai sus le-am aflat chiar dela d. dr. Virgil Budințeanu, primarul orașului, care apoi ne-a vorbit despre realizările de până acum și despre lipsurile mari de cari suferă Caransebeșul și cari nu pot fi completate decât în cazul când Rezidenția Regală a Ținutului ar da un ajutor de câteva milioane lei.

Între lipsurile de care ni s'a vorbit, se înscrie o baie populară, căci orașul la peste 10.000 de locuitori, nu are nici-o baie. Aceasta ar urma să coste cam 1.500.000 lei și este absolut indispensabil să se construiască în timpul cel mai scurt. Locul destinat băii, există. Lipsese numai suma.

În al doilea rând vin străzile: pavajele și trotuarele. Numai pentru strada principală este nevoie de 1.500.000 lei. Dacă acestea s'ar reface odată, orașului i-ar fi mult mai ușor să le întrețină din cele 360.000 cât se înscrie anual în bugetul primăriei.

Canalizarea orașului

Dar cea mai mare problemă și cea mai importantă lucrare de executat, este și rămâne canalizarea cu apă a orașului.

D. primar dr. Virgil Budințeanu ne spune că sănătatea publică suferă foarte mult din cauza lipsei de apă potabilă, care se găsește numai în proporție de 20% din cantitatea necesară. Majoritatea actualelor fântâni, din cauza scurșurilor, sunt cu totul neigienice. Urmările sunt destul de grave.

Canalizarea orașului, este deci o lucrare care se impune pe primul plan și ea ar urma să se execute în decurs de 5 ani. Cu această ocazie, s'ar reface și pavajele străzilor.

După planul și devizul, întocmite în acest scop și înaintate prefecturii județului Severin încă în anul trecut, canalizarea cu apă a orașului n'ar costa mai mult de 13.500.000 lei.

Să nu ne este mare, dar orașul, sărac cum este, nu dispune de ea. I-am vorbit dlui primar dr. Virgil Budințeanu despre eventualitatea unui împrumut, dar d-sa ne-a spus că asta ar însemna o adevărată sinucidere. Orașul, lipsit de venituri, n'ar avea de unde să suporte anui-

tățile. Astfel că nădejdea rămâne tot la Ținut și nu vedem în asta o imposibilitate, cu atât mai mult, că este vorba de un oraș important prin trecutul său și prin viitorul pe care trebuie să-l aibe.

Dacă nu pentru alta, dar ca o recunoștință pentru tot ce a dat Banatului această cetate a ortodoxismului și marilor grăniceri, Caransebeșul trebuie salvat din actuala stare și ajutat să se refacă, să se ridice cel puțin la rangul pe care l-a avut odată.

Alte lucrări importante

Dintre realizările din ultima vreme, amintim pe cea mai de seamă: regularea cursurilor râurilor Timiș și Sebiș, ale căror ape, din cauză că n'au mai fost de mult timp curățite, ajunseseră să amenințe orașul cu inundații. Indiguirile au fost deasemeni întărite.

Aceste lucrări au costat aproape 300.000 lei. Astăzi, apele în aceste râuri, se scurg normal.

Tot în legătură cu igiena orașului, amintim că primăria este preocupată de a-și procura o autocisternă pentru stropitul străzilor în timp de vară. În prezent, stropirea se face cu o rablă veche, trasă de cai și care funcționează slab.

O altă lucrare destul de importantă și pe care primăria orașului și-a înscrie-o în programul de realizări, este nivelarea și amenajarea oborului de vite. Această lucrare necesită deasemeni 200.000 lei.

Refacerea și ridicarea stațiunii climatice „Teiuș”, cale de numai 1 Km. de Caransebeș, este încă una din problemele care preocupă pe actualii conducători ai orașului. Refacerea drumului și a pavajelor etc., dar mai ales întocmirea unui plan de sistematizare ca apoi să se poată face parcelările terenului, în vederea creerii de noi venituri pentru oraș, necesită încă aproximativ 300.000 lei.

Odată toate aceste lucrări făcute, evident, orașul va avea mult mai mari resurse de venituri și sarcinile i-ar fi mai ușoare de suportat.

O casă culturală

În continuarea expunerii sale, d. primar dr. Virgil Budințeanu, după ce ne spune că venind în fruntea primăriei, n'a urcat impozitele și diferitele taxe cum s'a făcut în alte orașe, pentru ca regimul nou să nu li se pară locuitorilor decât mai bun, așa cum este, — ne vorbește despre o casă culturală pe seama Căminului Cultural, pe care vrea să o dărue orașului chiar în cursul anului viitor. Această casă, primăria o va ridica din propriile sale puteri și urmează să coste cam 2 milioane lei. O parte din acest fond, este asigurat. Evident, o astfel de casă culturală, îi este cât se poate de necesară orașului Caransebeș, vechea cetate culturală care a dat țării și în special Banatului, un mare număr de bărbați străluciți.

Un puls de viață nouă

Din cele de mai sus, se poate vedea în mod destul de clar, cât de multe și cât de mari sunt nevoile orașului Caransebeș. Plînirea lor, este immanentă. Deasemeni ridicarea vieții economice.

Paralel, va trebui însă, să se facă tot ce este posibil spre a se da orașului un puls de viață nouă, mai multă viață. Astăzi pare un oraș mort, deși se fălește cu două vechi școli secundare — liceul și Școala Normală, — cu un regiment de grăniceri, plus Episcopia care are un rol hotărâtor în viața spirituală a locuitorilor.

Caransebeșul are un mare număr de intelectuali. Aceștia trebuie să ese din pasivitate și indiferență. Au datorita,

Casina Română din Caransebeș pe cale de a fi închisă

Caransebeș, 15. — În trecutul nostru îndepărtat, când urgia jugului străin nu lăsa nici un prilej de-a oprima poporul român, așa numitele casine românești și corurile, au fost singurele instituțiuni nobile în cadrele cărora bănăţenii s-au putut manifesta pe plan de spiritualitate românească. În jurul acestor casine, se grupau toți intelectualii și meseriașii și comercianții români, trăind la îndemână ziare, reviste și biblioteci românești, plus jocuri distractive. Aceste casine se mai mențin și astăzi în cele mai multe localități, dar nu mai sunt căutate ca în trecut. Cele mai multe continuă să existe numai cu numele. Alte vremuri, altă mentalitate. În locul casinelor, intelectualii preferă astăzi casele, unde, în locul bibliotecii, găsesc muzică și dans în fiecare seară.

Aldoma se petrece la Caransebeș. Casina Română din acest oraș, înființată în urmă cu 70 ani, după ce a jucat un important rol în manifestările românești din trecut, astăzi este cu totul pălănită și pe cale de a fi închisă. Din mulțimea de membrii ce i-a avut odinioară și printre cari s'au numărat toate figurile distinse ale Caransebeșului, astăzi, rămân au mai rămas 59, dar nici care din aceștia nu mai dau pe la sediul casinei, și se mai interesează de ea și nu-și mai plătesc taxele de membru,

Intr'un cuvânt, Casina Română din orașul nostru, înzestrată din alte timpuri, cu confort, cu toate felurile de jocuri distractive și cu o bogată bibliotecă compusă din cărți de valoare, din cauza desinteresului celor chemați să o sprijine, abea își duce existența dela o zi la alta. De cinci ani adunările generale se țin cu sala goală, iar în vremea din urmă, a trebuit să se renunțe și la cea mai mare parte de reviste și ziare ce le avea abonate.

D. N. Mihai, un bătrân pensionar, casierul casinei, care ne-a făcut cunoscute cele de mai sus, ne-a evocat cu durere epoca strălucită de altă dată a casinei. I-am înțeles durerea, dar nu ne putem explica totalul desinteres al intelectualității caransebeșene, față de casină.

Orașul Caransebeș se mândrește cu un mare număr de instituțiuni cum sunt Școala Normală, liceul, Tribunalul, Judecătoria, Comunitatea de avere, primăria, Episcopia etc., toate înglobând un foarte mare număr de intelectuali. Cu toate acestea nu se găsesc membrii cari să susțină casina spre a nu fi silită să se închidă.

Credem că d. dr. Repede, președintele casinei, va găsi calea de îndreptare a acestui rău, printr'o energică acțiune de reorganizare a casinei.

Contribuția Banatului la mișcarea muzicii naționale românești

de: Filaret Barbu

I.

Despre vechimea muzicii bănățene, din lipsă de cronicari și arhive, avem puține îndrumări ca și despre muzica românească în genere.

Cu toate astea un răvas de pe timpul Susanei Lorantffy, văduva principelui Ardeleanu G. Rakoczy I, (1657), ne arată că încă pe timpurile acelea se îndrumau bisericile din Făgăraș ca să-și trimită elementele din Caransebeș și Lugoj, pentru a învăța frumoasele glasuri ale muzicii ortodoxe, cu adaosul că, aceste cântări — adică textul lor — să fie scris cu litere românești. (I. Lu-pas).

Dacă pe timpurile acelea se nizuiau cântăreții bisericilor noastre ortodoxe să creeze un specific în ce privește linia și ornamentația melodică, cu siguranță că folclorul bănățean era răspândit cu îndoită sărguință. Doina, eșită din fluierul ciobarului, cântecele ocazionale, croite de țaranul nostru, cum și jocurile, făurite de lăutarii răsleți au o vechime care se confundă cu primele începuturi de luminare ale poporului bănățean. Dar, nu despre importanța primelor lucrări de muzică bănățeană vreau să insist de la acest loc, ci străduințele mele caută să lămurească existența pură și manifestarea perfectă a muzicii Banatului în mișcarea muzicii naționale românești. Această existență este legată de indeletnicirea băștinașului, iar manifestarea ei merge paralel cu frământările neamului întreg, ca o dovadă de supremă conștiință românească — bănățeană.

Și dacă indeletnicirea băștinașului a fost legată de coarnele plugului, atunci și cântecele bănățene trebuie căutate pe holdele și câmpiile provinciei. Pământul Banatului abundă de accentele duioase ale țărănilor — rapsozi, cari la fiecare lucru își aveau de tovarăși cântecele. Aceste improvizațiuni s'au trasformat în cântece a căror subîmpărțire corespunde cu întâmplările însemnate ale țărănilor: sărbătoarea Crăciunului, secerișul, nunta, botezul, moartea etc., legate de anumite rituri tradiționale.

De aceea nu fiecare cântec este cântat pentru a oferi o oarecare plăcere, sau distracție, ci păstrarea vechilor rituri au creat anumite cântece, cari se pot auzi numai la anumite ocazii, ceremonii.

Astfel colindele, cântecele de nuntă și bocetele sunt cântece rituale, cu deosebire de doinele și dansurile autohtone, cântate în timpul muncii și dansate la horele satului.

Varietatea imensului folclor bănățean ne dă și o altă clasificare a cântecelor populare, după regiuni, după subîmpărțirea celor 4 județe bănățene. Așa de pildă cântecul Carașului se deosebește mult de acela al țărănilor din Severin, sau de cântecele pustanului din Timiș și Torontal. Ba chiar în județe se specifică felurite interpretări de muzică populară cari ne dovedesc bogăția și varietatea folclorului din Banat. Frământările doinelor din împrejurimile Oraviței se deosebesc de acele din părțile Bocșei. În graniță, pe o distanță de câțiva km., te izbești de alte și alte crâm-

pee melodice, pentru ca dela Căvăran spre Lugoj să observi o altă melodie, pe care, aceiași locuitori ai județului, cei din spre Făget, să o cânte în altă formă. De asemenea Birchisenii și țărăni de la Mureș sunt cu totul diferiți în concepția melosului lor popular. Nu mai vorbim de doinele duioase, chiar lamentabile ale Torontalului, cântecele fraților noștri din Banatul sârbesc, sau doinele și cu deosebire dansurile de „soprocc” ale plugarilor pustani din județul Timiș.

Odată stabilită această varietate melodică, ne vom ocupa de puterea inventivă a melodiilor noastre populare, cum și de eventualele influențe cari se observă pe-alocurea.

Puterea de creație, invenția populară ne-o arată însăși melodiile de Crăciun, acele colinde arhaice, cari și din punctul de vedere al vechimei își raamintesc timpurile evului mediu, iar ca text își subliniază momente importante pentru istoria culturii românești. Acele note caracteristice pentru vechimea și specificul muzicii populare ni le arată și dansurile, cari prin varietatea motivului, dar indeosebi al ritmului se poartă în termeni meritori în contul surplusului de energie, decontat de muzica orientală a Europei. Mixtura gamelor, acel amestec de game vechi orientale, plus întortoacherea ritmelor este trăsătura de căpetenie la caracterizarea acestuia tezaur muzical.

Aprofundându-te în secretul muzical al acestor comori nesăbuite, emanate dela marele aronimat bănățean, vei găsi, fără să vrei, anumite apropieri, influențe și asimilări, cari clasificate după un studiu comparativ, îți vor rezolva problema purității folclorului muzical din Banat, cu singura verificare de vagi și reciproce influențe a muzicii din Torontal cu muzica sârbescă. Influența se constată în acapararea aceleiași cadente plângătoare, care predomină structura armonică reciprocă a celor două popoare învecinate. Incoloniile comune, nimic strident și străin, care să altereze nota specifică a melodiei fundamentale bănățene sau care să compromită izvorul limpede de inspirație națională din Banat.

PRIMI CANTERETI BANATENI

Acest imens folclor bănățean trebuia dezgropat. Vitregia vremurilor trecute ne-a mulțumit și cu cei câțiva învățători, dascăli confesionali, cari instruindu-se la „preparandile” din Arad și Caransebeș, iar mai târziu, luând contact cu maestrul ieșan Gavril Muzicescu, și-au luat greaua sarcină de a nota și armoniza primele cântece populare din Banat. Acești pioneri ai cântecului bănățean au fost, Ion Vidu, Timotei Popovici, Niki Popovici, Atanasie Lipovan, Iosif Velcean Ioachim Perian s. a.

Dintre aceștia, Ion Vidu s'a evidențiat în măsura cea mai mare. El este părintele compoziției corale din Banat, pentru că lui i-a succes să scoată în relief prin notarea și armonizarea ușoară, preferată timpului, frumusețea și farmecul doinelor și cântecelor noastre.

Chineji și voievozi în Banat

III.

Marea însemnătate atribuită chinezilor din districtele valahice privilegiate, se justifică prin rolul lor de străjeri, ai faimoaselor privilegii, asemenea cărora doar sașii dacă mai aveau în regatul ungar de odinioară. Situația chinezilor e din cele mai interesante în rolul lor dublu, de bărbați de încredere ai coroanei, un fel de înalți demnitari cari și transmit funcțiunea copiilor, nepoților și strănepoților, — în același timp sunt însă și reprezentanți firești de drept și de fapt, deci și apărătorii poporului românesc de sub oblăduirea lor. În cea dintâi calitate ei răspund birurile și dijele datorite coroanei, la mâna castelanilor sau spanilor cetăților aflătoare în districte, cetăți regești, — iar în calitate de reprezentanți (singurii, cum vom vedea) ai poporului român, veghează, neîngăduind nici o stîrbire a drepturilor cuprinse în pactul fundamental, pe care azi nu-l mai cunoaștem decât în parte, dar a cărei existență ne e confirmată limpede în efectele sale, atestate prin diplome.

Că și-au împlinit datoria de conducători cu prisosință cel puțin în cele dintâi veacuri (XIII și XIV) luminate de cercetările istoriei, ne-o porbează unele procese lungi și grele, ca d. c. faimosul proces al chinezului român Ion de Vala sau Valea (identică, probabil, cu Voila lui Bela IV), început la 1361 și sfârșit la 1378 cu totala ruină materială a vrednicului chinez, care a îndrăznit să se tragă în degete în lupta de apărare a priv. românești cu orgoliosul rege Ludovic cel Mare¹⁾. O probă încă mai grăitoare o constituie campania îndârjită, dusă metodic și genial, pentru desființarea chinezilor de către regalitatea unită cu papalitatea. Izbânda a fost desăvârșită. Armele întrebuintate de cei doi aliați au fost proselitismul religios și transformarea chinezilor români din administratori ai proprietăților regale (teritoriul districtelor) în proprietari, prin înobilare și înscrieri cu nobilimea maghiară.

Intr'adevăr chinezii români din districtele privilegiate nu sunt la început decât căpetenii și niciodată proprietari ai satelor în cari și exercită autoritatea administrativă, cum constată și d. prof. C. C. Giurescu²⁾. Astfel împăratul Sigismund conferă lui Dionisie, fiul lui Cluca, cu titlul de donație nouă satul Mihălenți din distr. Comiat, stăpânit până aci după uzanțele chinezilor (guam utfertur ipsi eorum progenitores more keneziatu, hactenus tenuissent et possedissent³⁾). În 1442 dă Vladislav I ordin capitului din Arad să introducă pe chinezii români Nicolae Turcin de Gamza și Mihai Corneth (prob. Cornea), — valahorum keneziorum districtus Lugas, — în posesiunea moșiilor donate lor de voevodul și banul Ion⁴⁾ (de Huniade n. a.). Tot Vladislav I, având în vedere că Roman și Costa din fam. Măcinaș au fost omorâți de Turci la asediul cet. Golubaș, îi donează numitei familii satele Leurdăș și Ruginos, împreună cu satul Toplița, ridicat pe teritoriul celor două. Cu acest prilej amintește că menționatele sate le-au fost donate încă de Ludovic cel Mare înaintașilor acelei familii⁵⁾. Banul Losonczy donează lui Bogdan și fraților săi satele Magoiești, Strâmtura și Răchita, deoarece le-au ținut și până aci, după felul chinezilor români⁶⁾. Împăratul Sigismund donează în 1387 valahul Bogdan, fiul lui Ștefan de Mătnic, proprietatea regală Mărul, de lângă râul Bistra, cu titlul de donațiune nouă, pentru serviciile credincioase prestate în calitate sa de chinez. Introducerea în posesiunea sa face însă abia în 1394, satelor Mărul, Maciova, Dobrogoșta și Mătalec⁷⁾. Același Bogdan a mai primit încă în 1352, împreună cu fratele său Juga, dela comitele Zărie Posa un pământ părăsit lângă pârâul Mătnic, ca donație, cu toate privilegiile de cari se bucură chinezii satelor libere din provincia Sebus (Sebeș). Are dreptul să judece în orice cauze, afară de tâlhărie, hoție și punere de foc, cauze rezervate tribunalului din Sebeș⁸⁾. Ludovic cel Mare donează în 1369 valahilor săi credincioși, Roman și Ladislav (Lado), fii chinezului Struza, cu titlul de donațiune nouă, două sate aflate pe proprietatea regală, colonizate, populate și administrate până aci cu credință de numitul chinez (nomine nostro

regis... possessas et conservatas⁹⁾).

Cred că nu mai e nevoie să înmulțim probele pentru a dovedi calitatea de administratori a chinezilor, pe cari numai unele exprese de donație îi transformă în proprietari, deci nobili scutiți de fiscalități. Iată ce ne surprinde presupunerea d-lui profesor Giurescu, susținând prezența unei nobilimi române în Banat pe timpul lui Bela IV. Căci oricât am putea diplomele, singurele izvoare istorice mai importante pentru Banatul acelor vremuri, nu dăm decât peste nume de chinezi, transformați mai pe urmă în nobili. Sorrijiniți pe menționatele diplome am putea arăta data improprietării, deși și a înobilării, — una fiind condiționată de cealaltă, — a mai tuturor familiilor nobiliare române, chineji la origine, deci înobilați regali¹⁰⁾, ei exercitându-și demnitatea la sate libere, fără alt stăpân decât coroana însă obligată la anumite dijele către castelanii, sau spanii cetăților reprezentate de coroanei, deci ai regelui), în raza cărora găsiu chinezatele, și totodată la anumite servititudini față de banul Severinului, de ciucașii, Fiații, Mătniceni, Gârbișteni, Băzarea, Duma, Temeșel, Găman, Iosica, Mălatii, Plugovița, Cuptoreni etc. etc. nu sunt prin urmare, decât chineji aleși din iobagii regali, înobilați mai târziu. Căzuri vor fi suficiente, credem, să convingă despre justetea afirmațiilor de mai sus.

Petru Danciu și Mihai Ciornei, bani Severinului prezintă reclamația nobililor distr. Sebes împotriva lui Lado, Dumitru, Iacob Măcinaș, acuzați de neplata dijii și a prestațiilor uzuale chineziare. Iar răspunde și în numele fraților că ei s'au achitat de îndatoririle lor, au dat și plăcșorul, un vițel gras, un mascure și trei pușcăciuni de Rusali, o friptură de Crăciun, de Paști 12 ouă și trei puș. Un juriu alcătuit din nobilii Ion și Mihai de Mătnic, Ladislav de Bizera, Ștefan de Maciova, Mihai Bot de Vlădești și Balint de Măgura (nume chinezilor înobilați la 1448, data judecării este, cum se vede, considerabil, — n. a.) să plătească ca numiții frați ar fi fost obligați dea mai mult, i-a scutit însă împăratul Sigismund printr'un brisov special de orice dijmă sau servitute, afară de cea recunoscută și de ei¹¹⁾. Banul Severinului, Str. Losonczy, donează în 1387 lui Petru fiul Dăies, fost chinez în districtul Meedia, satul Potoc pentru fidelitatea sa, cu obligația să plătească el și urmașii săi castelanului Meedia în fiecare an la Mioi (sf. Arhanghel) Mih. și Gavril, trei groșite de seșime, și la Sămgeorz, quinquagesima din probele sale¹²⁾.

Am stăruit atâta asupra situației iobagii regali a chinezilor, fiind convins că tocmai această apropiere, dacă nu chiar identitate a intereselor chinezilor cu cele ale masei populare, constituie țaria de neînfrânt a privilegiilor românești. Faptul s'a urmat oricât stăruință și răceală secvență distrugerea coeziunii dintre căpetenii și popor prin înobilarea resp. improprietarea chinezilor, este în cea mai măsură semnificativ și denotă perspectiva dușmanilor noștri; cari au prezentat rezultatul: înstrăinarea și îndepărtarea acestora de mulțime, interesele lor materiale apropiindu-i de nobilimea străină. Privilegiile se mențin și pe mai departe, nu vor mai apăra însă interese românești ale unei nobilimi desnaționalizată, acceptatoare și exploatare.

De încheierea vom mai veni cu unele prezări, privind atribuțiunile și retribuțiunile chinezilor, precum și natura demnității chineziare în distr. privilegiate.

Nic. Tombo

1) Pesty Fr. Krasso vm. tört. II/2—p. 28 și urm.; 2) C. C. Giurescu: Ist. României II/2—12 și 472; 3) Patr. Drăgălina: Ist. Banatului de Severin, I, pag. 105; 4) ibid. p. 120; 5) Pesty Fr. Krasso vm. tört. II/2—p. 152; 6) idem p. 15; 7) op. cit. p. 53; idem; 8) op. cit. p. 52; 9) idem p. 14; aiurea; 10) op. cit. p. 5. I. Huniade, căpitan al Ungariei, scutește pe nobilii Măcinaș de Jos și din Teiușul de Jos, care me pe Iacob, Șerban, Ladislav și Iancu, cum și pe iobagiilor de prestarea mai departe a veniturilor chineziare — op. cit. II/2—6—11) Patr. Drăgălina op. cit. I. p. 11.

Rheumaticilor!

Pentru un iernat bun,
Numai Nămol la Neptun!
La vindecabil?... Vindecare!
La incurabil?... Alinare!

Numai ce au fost aci,
Vile pot deveni.
Ne pe alți săntrebași.
Ci băile Neptun vizitați!

Băile Neptun

Fimișoara

INFORMATIUNI

Calendar

DUMINICĂ, 15 OCTOMBRIE

Ortodox: Sf. Mart. Lucian Preotul Anghel (+ 311).
 Catolic: Sfânta Terezia (+ 1582).
 Farmacii de serviciu: Circ. I.: Mizericordantilor, Str. Sft. Ioan 5; circ. II.: Dr. Komanos, Str. Daciilor 10; circ. III.: Sarga, Str. Pambescu; circ. IV.: Braun, Str. Văcărescu 33.
 Serviciu permanent: Mehala: Chioreanu; Fratelia: Panajoth.

LUNI, 16 OCTOMBRIE

Ortodox: Sfântul Martir Longin Sutaşul.
 Catolic: Sfântul Gal Abatele.
 Farmacii de serviciu: Circ. I.: Salvator, Blvd. Reg. Ferdinand 3; circ. II.: Löw, Str. 3 August și Meiszner, Piața Petru Poni 2; circ. III.: Cristea, Piața Lahovray 1; circ. IV.: Steaua, Piața Drăgălina 4.
 Serviciu permanent: Mehala: Chioreanu; Fratelia: Panajoth.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR:

Capitol: „Căinele din Baskerville”, cu Basil Rathbone.
 Scala: „Vina studentei Elena”, cu Madeleine Renaud și Constant Rémi.
 Orse (fost Rivoli): „Poitava”, cu Simion Brăncuși.
 Apollo: „Adevărul îndrăcit”.

Istoricul zilei

— În ziua de 16 Octombrie 1893 s'a născut la Sibiu M. S. Regele Carol al II-lea.
 — În 16 Octombrie s'a ținut prima conferință la Sibiu a românilor convocați de către Barbu și Partenie Cosma încă în 8 Octombrie a aceluiași an. Conferința a durat până în 18 Octombrie.
 — În 16 Octombrie 1935 a murit C. I. Nottara, fost societar și director al Teatrului Național din București.
 — În 17 Octombrie 1451 a fost ucis la Buzău, Bogdan II, Domnitorul Moldovei, tatăl lui Ștefan cel Mare.
 — În 17 Octombrie 1597 Ștefan Iojica, cu armatele sale dădu-se semnalul de asediere asupra cetății Timișoara, ocupată de Turci. Asediu durase mai multe luni, dar nici o schimbare dela situația anterioară.
 — În 17 Octombrie 1716 trupele turcești s'au retras din Timișoara, care ajunsese în mâinile lui Eugen de Savoia.
 — La 17 Octombrie 1796 s'a încheiat tratatul de pace dela Campo-Formio.
 P. C. MILOȘ

— MASURI PENTRU EVACUAREA COPILOR PANA LA SAPTE ANI. Sâmbătă dimineața a avut loc obișnuita conferință a șefilor de servicii dela ținutul Timiș, prezidată de d. secretar general dr. Gh. Cioba. Printre rapoartele discutate, a fost și acela al lucrărilor pentru evacuarea, în caz de nevoie, a copiilor sub șapte ani, o lucrare la care autoritățile administrative din ținut au lucrat intens în ultimul timp. Lucrarea a reușit pe deplin și ea va fi înaintată ministrului de interne, pentru aprobare.

— Înaintat comisariatului. Gardianul public Bimaciu Florea a înaintat comisariatului pe individul Ioan Kapler, domiciliat în circ. III, str. Muzicescu 66, pentru faptul că a circulat prea repede cu trăsura pe stradă.

— Sica Alexandrescu prezintă turneul „Teatrului Vesel” din București. Marți ardeleanii s'au prezentat astăzi la ora 9 pe scena teatrului comunal, „Ti-a făcut cu ochiul”, comedie în 3 acte, de Henneguin și Weber, în regia de Sica Alexandrescu. În rolurile principale vor apărea marele comedian Valentin Birlic, Florica Demion, Niculescu Buzău, Ion Talian etc. Va fi un spectacol în care publicul se va amuza din plin.

— Amânarea deschiderii anului școlar la Politehnică. Școala Politehnică din Timișoara urma să-și inaugureze Luni 16 crt. noul an școlar. Deoarece la această dată autoritățile nu lucrează și școlile nu țin cursuri, fiind aniversarea zilei de naștere a M. Sa'e Regelui, solemnitatea inaugurării cursurilor a fost amânată pentru Marți 17 crt.

— LA CĂMINUL DE UCENICI „Marele Voevod Mihail de Alba-Iulia”, din Timișoara, se ține în ziua de 21 Oct. a. c. orele 12, Helitație prin bună învoială pentru aprovizionarea Căminului cu: lapte, coloniale, varză și gullii.

— Dela Corul Vidu din Lugoj. Corul Vidu, sub conducerea muzicală a d-ului prof. Filaret Barbu și-a început repetițiile în vederea studierii noului repertor. Astfel instrucțiile corale se țin în fiecare Luni și Joi dela orele 7.30 seara. Se primesc noi membri, cari sunt rugați a se prezenta la d. dr. Tiberiu Sevic, președintele corului, până cel mai târziu la 1 Noembrie a. c.

— ACCIDENTE DE CIRCULAȚIE. Mașina No. 1881 Tms., proprietatea d-ului ing. Lion Alfred s'a ciocnit cu trăsura săteanului Johas Artur din comuna Tenza-nouă, jud. Timiș-Torontal. Mașina No. 2016 Tms., condusă de șoferul Ștefan Horvath s'a lovit cu mașina No. 228 Tms., condusă de Gh. Flecher. Accidente de persoane n'au fost.

— AMENINȚATA CU MOARTEA. Femeia lui Cioba Ioan, din str. Tapia No. 53, a reclamat poliției pe soția plutonierului major Andrei M., pentru că a amenințat-o cu moartea. Cazul se cercetează.

— A murit subit. Femeia Suba Regina de 18 ani, din comuna Jaller, județul Severin, a venit la niște rude ale sale în comuna Slnersig, jud. Timiș-Torontal. Ajungând acasă, nenorocita femeie a murit subit. Se crede că, cauza morții este provocarea unui avort. Se fac cercetări.

— DOAMNELOR! Voiți să Vă îmbrăcați estin și elegant? Vizitați salonul de Mode „ORIGINAL”. I, Str. Gh. Lazar 4, etaj III, Lift în curte. Telefon 39-45. Lucrăm și pe rata.

— Dr. Iosif Freund, operator și ginecolog, consultă din nou I, Bulev. Regina Maria 12. Telefon 21-12.

— Starea civilă. Născuți: Radu Florescu, Iosif Spitzer, Elisabeta Frank, Elisabeta Juhasz, Aurel Georgevici, Alexandru Mălăescu, Ionel Franțiu, Mihai Pop, Dorin Porumb (fiul d-lui ing. Nerva Porumb), Cecilia Gagher, Damian Gârbi, Nicolae Toth, Iosif Csutar, Hedviga Crislian și Estera Marco. Morți: Ernestina Müller 63 ani, Teodor Husa selar 60 ani, Laurențiu Kopff agr. 82 ani, Nicolae Hugo 11 zile și Francisc Blasin pens. CFR. 60 ani. Căsătorii: Ilie Bogdanovici cu Eva Blas, Iosif Suits cu Ana Mandel, Traian Hertila cu Elena Ionescu, Matei Stângaciu cu Elisabeta Lingh, Mihai Amiras cu Regina Helier, Ladislau Henrich cu Maria Schindler, Mihai Kraemer cu Maria Toager, Vasile Ciobanu cu Sidonia Lipovan, Petru Mișa cu Lucreția Sârvescu, Ladislau Szókösy cu Barbara Pataki, Alexandru Kis cu Elisabeta Szomoru, Ioan Kern cu Ecaterina Ulrich, Francisc Kis cu Irina Koszta, Eugen Pop cu Lucia Mălăiu și Petru Ioachimov cu Barbara Peta.

Astrahani
Vulp
 Blănuri fine
 Mare asortiment
 Preturi mici
 Piața Traian

Cuirasatul englez „Royal” a fost scufundat

Despre efectivul de 1000 oameni nu se știe nimic

Londra, 15 (Rador.) — AMIRALITATEA BRITANICĂ COMUNICĂ: SECRETARUL AMIRALITĂȚII ANUNȚĂ CU REGRET CĂ CUIRASATUL „ROYAL” A FOST SCUFUNDAT.

LISTA SUPRAVIEȚUITORILOR VA FI PUBLICATĂ CAT MAI CURÂND POSIBIL. CUIRASATUL „ROYAL” DE TIPUL LUI ROYAL SOVEREIGN, AVEA O DEPLASARE DE 29.150 TONE ȘI UN EFECTIV DE 1000 OAMENI. EL FUSESE CONSTRUIT ÎN 1914.

Londra, 15 (Rador.) — Nici unul din cei 15 supraviețuitori ai lui „Royal” nu este serios rănit. Se așteaptă sosirea altor supraviețuitori.

Londra, 15 (Rador.) Cuirasatul „Royal Oak” scufundat de un submarin german a transportat în Noembrie trecut corpul neînsuflit al Reginei Maud a Norvegiei, din Anglia, în patrie. Vasul care era construit în 1914, necesitase importante reparații în 1936, reparații care costaseră peste 1.000.000 lire sterline.

Presa germană despre scufundarea cuirasatului englez Royal Oak

Berlin, 15 (Rador.) — Ziarele publice sub titluri mari scufundarea cuirasatului Royal Oak, Berliner Börsenzeitung scrie că acest nou succes înseamnă o aspră lecție pentru cercurile engleze, care credeau că pot face fără riscuri mari războiul de înfometare împotriva poporului german.

Ziarele subliniază că d. Churchill a

incercat să tăgăduiască scufundarea unui al doilea vas purtător de avioane, în urma unui atac al flotei aeriene germane.

Ele întreabă din nou pe Churchill ce a devenit vasul purtător de avioane Ark Royal, unde se află Ark Royal dacă nu în fundul Mării Nordului, el fiind înlocuit de vasul port avioane Furious.

Statele Nordice

formează un front unic în contra amenințărilor

Amsterdam, 15 (Rador.) — „Telegraph” scrie că situația prezentă a Finlandei va fi principalul punct pe ordinea de zi a conferinței șefilor celor patru țări nordice, la Stockholm. Nu încap

nicio îndoială, scrie ziarul, că Statele nordice formează un front unic contra oricărei amenințări a independenței Finlandei.

Germanii din Estonia

pleacă în țară în urma măsurilor luate de Führer

Tallin, 15 (Rador.) — În cercurile autorizate se declară că svonorile publicate de presa streină, care a afirmat că plecarea minorităților germane din Estonia s'ar face de teama unei bolșevizări

a acestei țări, sunt lipsite de orice temei. Plecarea germanilor din Estonia, este o urmare a hotărârii guvernului din Berlin de a rechema în Germania pe toți germanii din streinătate.

Inaugurarea oficiului român de turism din Istanbul

Cu această ocazie s'au ridicat toasturi pentru M. S. Regele Carol II. și pentru pretenia româno-turcă

Istanbul, 15 (Rador.) — Sâmbătă la ora 10 s'a făcut cu deosebită solemnitate inaugurarea Oficiului român de turism. D. Vasile Stoica, ambasadorul României a ținut o cuvântare în care a subliniat pretenia turco-română și colaborarea viitoare a turismului, la înmulțirea și întărirea relațiilor dintre cele două țări. Răspunzând guvernatorul Istanbulului a declarat, că autoritățile turce vor da tot concursul lor reprezentantului României. La ora 11 s'a dat o reprezentare cinematografică, rulându-se trei filme de propagandă turistică românească și serbarea dela 10 Mai. La ora 14 dejun oferit de ambasada română. S'au ridicat toasturi pentru M. S.

Regele Carol II, pentru d. Ismet Inonu, președintele Turciei și pentru pretenia româno-turcă.

Generalul polonez SOSNOVSKI a sosit la Paris

Paris, 15 (Rador.) — Generalul polonez Sosnovski a sosit la Paris. Împreună cu trupele pe care le comandă, generalul Sosnovski a reușit cu ajutorul Statului Major și cu doi subofițeri, să treacă frontiera la 4 Octombrie după ce străbătuse mai bine de 200 Km. prin liniile bolșevice.

ULTIMA ORA

Mesajul

colonelului Lindbergh către poporul american

**Statele Unite să păstreze neutralitatea
Canada n'are dreptul de a atrage continentul american
într'un războiu european**

Newyork, 15 (Rador.) — Agenția D. N. B. transmite: Pentru a doua oară colonelul Lindbergh s'a adresat azi poporului american, rugându-l „Să nu cedeze în fața propagandei britanice, și să păstreze neutralitatea.”

Totodată Lindbergh s'a adresat Marii Britanii și Franței, invitându-le să se abțină de la orice amestec în afacerile americane. Discursul colonelului Lindbergh a fost difuzat de 133 posturi de radio și va face desigur o impresie tot atât de profundă, ca și primul discurs rostit de acest erou național, în ajunul reuniunii extraordinare a congresului.

De data aceasta Lindbergh a făcut și o serie de propuneri concrete. El a cerut următoarele:

1. Embargoul pe tot felul de muniții, arme ofensive și avioane de luptă.

2. Libera vânzare a armelor defensive, mai ales a tunurilor antiaeriene și a munițiilor necesare pentru apărarea antiaeriană.

3. Interzicerea pentru vasele americane, de a transporta mărfuri în contul țărilor beligeranților.

4. Interzicerea de a se deschide credite țărilor beligerante, sau agențiilor lor.

Colonelul Lindbergh a protestat contra încercării britanice de a vrea să atragă Statele Unite în războiu. În cazul în care Canada ar fi atacată — a spus el — soldații americani, ar lupta pe câmp.

Finlanda

a introdus serviciul muncii obligatorie

Helsinki, 15 (Rador.) — Președintele republicii a ordonat punerea în vigoare, imediat a legii serviciului muncii obligatorie în timp de războiu, din legea serviciului muncii pentru toți bărbații și femeile de la 18—60 ani.

Conferința inspectorilor sanitari

Combaterea tifosului exantematic

București, 15 (SIR.) — Cu prilejul conferinței inspectorilor sanitari, ministrul sănătății d. dr. Marinescu a arătat că s'au creiat 50 de noi circumscripții sanitare. În mediul rural s'a organizat o campanie de preîntâmpinare a tifosului exantematic, și de intensificare a vaccinării antiscarlatinoase.

S'a organizat un plan de construcții de fântâni igienice etc.

pul de bătălie canadian. Dar Canada n'are dreptul de a atrage continentul american într'un războiu european, pentru singurul motiv că preferă coroana britanică, independenței americane. Libertatea continentului american trebuie

să fie independentă de puterile europene.

În încheiere, Lindbergh s'a ridicat contra ridicării complete a embargoului pe arme pentru că nu poate crede că actualul războiu este un războiu dus pentru cauza democratică.

Conferința dela Stockholm

**Țările nordice nu se tem să facă dovada
unității lor în fața unei agresiuni**

COPENHAGA, 15 (Rador.) — Se exprimă aici părerea că, conferința ce se va ține la Stockholm săptămâna viitoare, și la care vor lua parte regii Norvegiei, Suediei, Danemarcei și președintele Finlandei va arăta limpede lumii, că țările nordice nu se tem să facă dovada unității lor, atunci când una din ele suferă o agresiune.

Se mai spune că deși scopul urmărit de cele patru țări este de a arăta unitatea și neutralitatea lor, cei patru șefi de state se vor folosi de acest prilej pentru a discuta și toate chestiunile ridicate de război.

Președintele Roosevelt a trimis un mesagiu dlui Kalinin

Newyork, 15 (Rador.) — Președintele Roosevelt a trimis prin intermediul ambasadorului american din Moscova, un mesagiu personal d-lui Kalinin, președintele Uniunii Sovietelor.

În acest mesagiu președintele Statelor Unite își exprimă speranța, că bunele relații dintre Rusia și Finlanda nu vor fi turburate. Până Sâmbătă dimineața președintele Roosevelt n'a primit nici un răspuns.

Acțiunile militare de pe frontul de Vest

**Trupele de geniu franceze au aruncat în aer
podurile care leagă Alsacia de Reich**

PARIS, 15 (Rador.) — Agenția Havas comentează în felul următor situația de pe front:

Timpul rău a întrerupt din nou în cursul zilei de Vineri și în cursul nopții toate operațiunile militare pe frontul dintre Rin și Mosella. Singurul eveniment vrednic, de notat este distrugerea de către soldații francezi de geniu, a trei mari poduri de cale ferată cari leagau Alsacia de malul drept al Reichului.

Se semnalează câteva rare trageri de artilerie și trimiterea câtorva trupe de recunoaștere în unele sectoare.

S'au putut înregistra câteva simptome ale activității germane, în regiunea

imediat la Est de Mosela, în regiunea Hied la Vest de Sarrelouis în regiunea Saariauten și în esindul Ehrenthal la Zveibrucken.

Hotărârea comandamentului francez, de a arunca în aer podurile de peste Rin pare să poată fi explicată prin prezența de cealaltă parte a fluviului, a unor concentrațiuni sporite de forțe germane.

Până acum nu este nici un motiv să se creadă că distrugerea ar fi atins și faimosul pod dela Kehle, din fața Strasbourgului.

COMUNICATUL FRANCEZ
Paris, 15 (Rador.) — Comunicatul

oficial francez în dimineața zilei de 14 Oct. anunță: Noapte calmă. Tiruri de artilerie de o parte și de alta, în regiunea dela est de Mosella.

COMUNICATUL GERMAN

Berlin, 15 (Rador.) — Comandamentul suprem, al armatei anunță: În răzrit odată cu ocuparea ultimelor sectoare pe Bug, au încetat mișcările, spre limita de interese germano-ruse.

În Vest slabă activitate de artilerie. În luptele aeriene au fost erii doborâți prin avioane de vânătoare și artilerie antiaeriană, trei avioane inamice la Schleiden, Daroberstein și Mayen, fără ca noi să fi avut pierderi.

Cicloul războiului se apropie!

ROMA, 15 (Rador.) — ZIARELE GENERAL SE ABȚIN DE A COMENTA DISCURSUL D-LUI CHAMBERLAIN, ÎN CORESPONDENȚELE DIN LONDRA, ZIARELE RELEVĂ CĂ ÎN CAPITALA BRITANICĂ SE SIMTE CĂ CICLONUL RĂZBOIULUI SE APROPIE.

ROMA, 15 Cetatea Vaticanului (Rador.) — „Osservatore Romano” oficiul Vaticanului, comentând discursul lui Chamberlain, scrie că el a fost ponderat, meditat și îngrijit. Organul eclesial termină cu următorul comentariu: Națiunile nu vor să trăiască numai în securitate, dar și în libertate.

Regele Belgiei

**va vorbi la posturile
de radio americane**

Bruxelles, 15 (Rador.) — Răspunzând unei invitații, regele Belgiei va ține la 26 Octombrie o cuvântare pentru posturile americane de Radio.

Senatorul republican Taft

**s'a declarat pentru abrogarea
embargo-ului**

WASHINGTON, 15. (Rador.) — În cursul discuției despre modificarea legii neutralității Statelor Unite, senatorul republican Taft, alesul statului Ohio și candidat probabil la președinția Statelor Unite, a declarat că embargoul este favorabil țărilor agresoare și în dauna națiunilor dornice de pace. Oratorul s'a declarat partizan al abrogării embargoului.